

СЛОВО ЛАПОВУ

Лист за библиотекарство, књижевност, културу и завичајност,
година II, број 7, јун 2022.

САДРЖАЈ

ТЕМА БРОЈА

Зелена библиотека - 1. и 2. страна

БИБЛИОТЕКЕ КРОЗ ИСТОРИЈУ

Сеоска библиотека у Бадњевцу - 3. и 4. страна

Наша пензионерка Гоца Братковић - 5. страна

ВЕЛИКАНИ СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

Деведесет година од рођења Мирослава Антића и песникова библиографија у издању Матице српске - 6, 7, 8. и 9. страна

ШУМАДИЈСКА ПОДРУЖНИЦА БДС-а

In memoriam - 10. и 11. страна

НА КОРЗОУ КРОЗ ВЕКОВЕ

Иглене уши - 12. и 13. страна

ДНЕВНИК ЈЕДНОГ БИБЛИОТЕКАРА

Да младост победи статистику - 14. страна

Принцип - 14, 15, 16 и 17. страна

КУЛТУРНА ДЕШАВАЊА

YUGовање - 18. страна

Намигни култури - 19. и 20. страна

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Нове просторије за „Зору“ - 21. страна

Подно грејање у Храму Свете Параскеве - 21. страна

Пажљивкова смотра - 22. страна

Реконструкција Трга ђенерала Драже Михаиловића - 23. страна

ТУРИЗАМ

Центар за повратак природи „ReWild“ - 23. страна

СПОРТ

Кроз Србију - 24. страна

Дечја олимпијада - 24. страна

Школа спорта за девојчице - 24. страна

Данијела Вулићевић

ЗЕЛЕНА БИБЛИОТЕКА

*„Немојмо упрскати,
добре планете је тешко наћи.“*

*(слоган Зелених књижница Друштва
библиотекара Истре
наведен у приручнику „Зелена библиотека“)*

ТЕМА БРОЈА

Фото: Архива НБ „Вук Караџић“

У оквиру програма сталног стручног усавршавања у библиотечко-информационој делатности, 15. јуна 2022. у Народној библиотеци „Вук Караџић“ у Крагујевцу одржан је акредитовани семинар „Зелена библиотека“ за библиотечке раднике Шумадијског округа.

О појму „зелена библиотека“, библиотеци семена Народне библиотеке Пожега, примерима добре праксе из ове области, зеленој библиотеци као одрживој згради, услугама и препорученим активностима у оквиру библиотека које би подигле еколошку свест корисника, могућностима развоја зелене писмености, говорили су нам предавачи – аутори акредитованог програма Народне библиотеке Пожега - Даниела Скоковић, дипломирани библиотекар саветник и Младен Мајсторовић, дипломирани библиотекар. Они су са полазницима семинара поделили своја искуства у раду и реализацији програма. Посебно занимљив део семинара били су видео-клипови о одржаним активностима у оквиру библиотеке семена и манифестације „Чи-

тај и шетај“.

У последњем сегменту овог одличног семинара одржана је интерактивна радионица у групама у циљу развијања идеја о новим услугама зелених библиотека кроз „design thinking“ форму која подразумева сагледавање теме/проблема, долазак до идеје о реализацији и саму реализацију. На крају је свака група презентovala пројекат који је осмислила.

Семинару су из лаповачке библиотеке присуствовале Данијела Вулићевић и Гордана Мркаљ, дипломирани библиотекари. Заједно са колегиницама из Раче и Крагујевца осмислиле су пројекат „Пролеће јесени: нисмо свирали, већ смо их подмладили“, који је у име групе у завршном делу семинара представила Данијела Вулићевић, директор Општинске библиотеке „Слово“. Циљна група пројекта би биле особе преко 65 година, лица која су у лошој материјалној ситуацији, особе са хроничним болестима и инвалидитетом, старије особе које живе саме (немају потомство или њихови синови и кћери живе далеко). Задати циљеви (библиотекари су их извучили) пројекта су били: квалитетно образовање, родна равноправност и свет без глади.

Циљ семинара „Зелена библиотека“ је био оспособљавање полазника да самостално осмисле програме са темама из области екологије, као и да „зелене активности“ постану саставни део свакодневног рада у јавним библиотекама.

Предавачи су упознали полазнике са могућношћу да постану координатори својих библиотека које би се прикљу-

Фото: Архива НБ „Вук Караџић“

Фото: Архива НБ „Вук Караџић“

чиле мрежи „Зелене библиотеке“. Тако би се стечена искуства у току активности лако размењивала.

Поред квалитетних шест сати стручног усавршавања, учесници семинара су добили на поклон приручник „Зелена библиотека“, чији су аутори управо Даниела Скоковић и Младен Мајсторовић.

Публикација „Зелена библиотека“ је овогодишње издање Народне библиотеке Пожега. Објављена је у циљу размене многобројних нових идеја и иновативних услуга и повезивања у једну моћну мрежу зелених библиотека.

У уводном излагању аутори су између осталог написали:

„Наша намера је била да на једном месту објединимо како наша искуства тако и искуства из библиотека у региону, али и свету, и да покажемо зашто је важно да свака савремена библиотека, пре свега јавна, у свом простору оформи део посвећен зеленој писмености и популарисању еколошких тема, а све у циљу заштите животне средине, која се у нашем модерном времену налази у правој и реалној опасности. Библиотеке су се и у досадашњој пракси доказале као сигурна и погодна места, као партнери који кроз своје свакодневне активности и услуге пружају и чине доступним информације за подизање више врста писмености, па је онда сасвим очекивано да се укључе и постану лидери у друштвеној заједници где ће заједно са осталим сарадницима (институцијама, удружењима, појединцима) радити на

подизању нивоа еколошке свести и развоју критичког размишљања својих корисника и свих грађана у локалној заједници.“

Приручник је богато илустрован и у њему су приказане многе активности (радионице и предавања) пожешке Зелене библиотеке: Стаза здравља и знања „Читај и шетај“, Библиотека семена, Кућица за птице, Рециклирани маскенбал, Хербаријум обележивачи, Пут једног семена до мини-баште, Микробиље у Зеленој библиотеци, Инвазивне коровске врсте: амброзија, Бајка о ружи, UrbiGo башта, Чаробно семе...

Од аутора ових редова топла препорука свим библиотекарицама, и за семинар, и за приручник.

Завршићу одломком из књиге Дејвида Атенбороа „Живот на нашој планети“ (Лагуна, 2020) који су аутори приручника навели у књизи:

„На коцки је наша будућност на овој планети, јединој за коју засад знамо да на њој постоји живот у било каквом облику.“

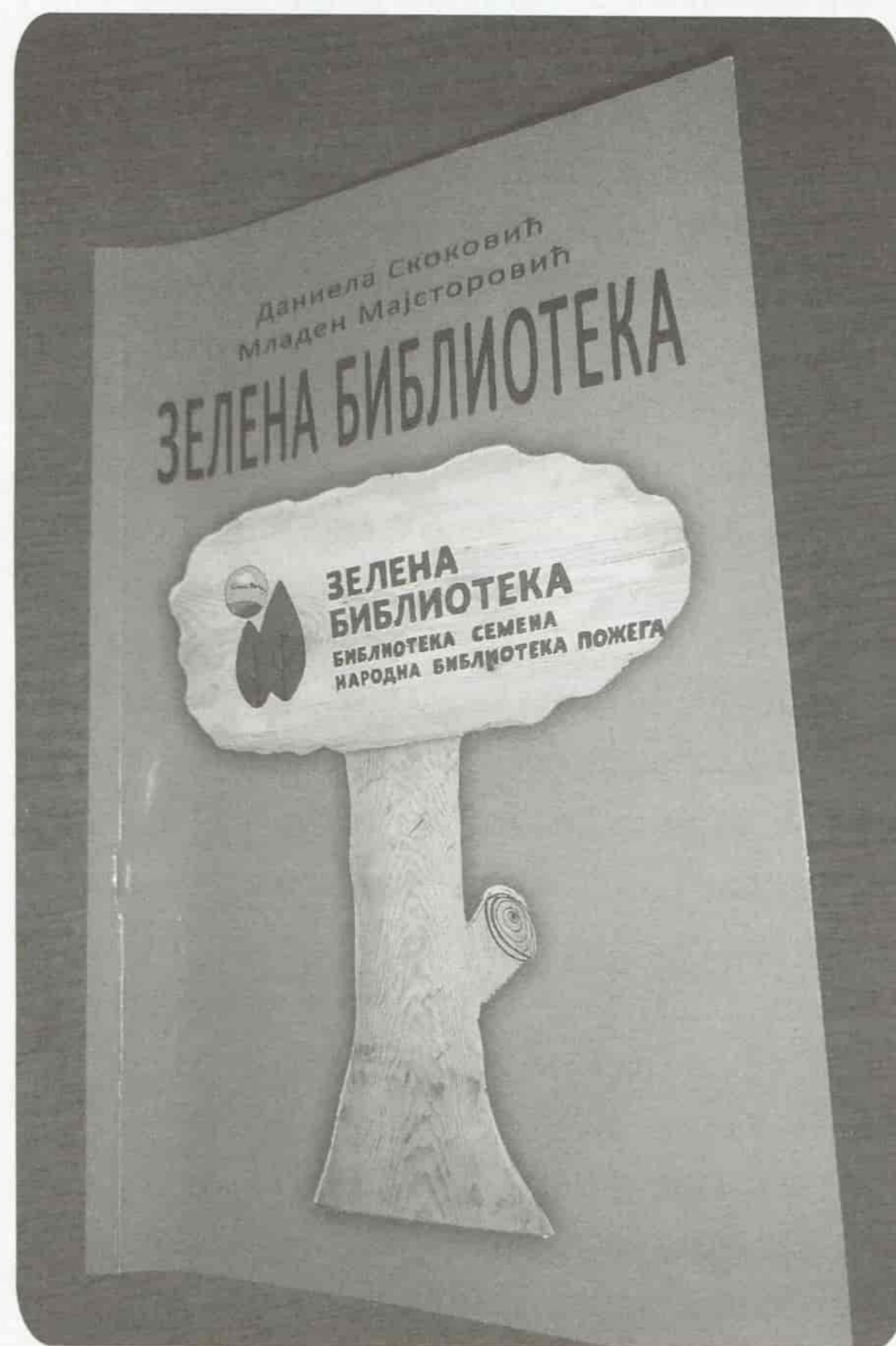

Фото: Данијела Вулићевић

СЕОСКА БИБЛИОТЕКА У БАДЊЕВЦУ

I део

БИБЛИОТЕКЕ КРОЗ ИСТОРИЈУ

У овом раду бавићемо се сеоском библиотеком у Бадњевцу, која је огранак Народне библиотеке „Вук Караџић“ Баточина. Циљ рада је да представи почетке библиотекарства и формирање књижнице, а касније огранка у Бадњевцу, са посебним освртом на рад огранка, од оснивања до данас, као и однос мештана према књизи.

За рад смо користили годишње и статистичке извештаје о раду библиотеке, правилнике, извештаје Матичне библиотеке у Крагујевцу, разговор са директорком у пензији, пензионисаним радницима, мештанима Бадњевца, као и доступну малобројну литературу о Народној књижници и читаоници у Баточини, где се у оквиру културно-просветног рада помиње рад Народне књижнице и читаонице у Бадњевцу, а потом рад огранка библиотеке.

Народна књижница и читаоница у Бадњевцу

Почеци библиотекарства у Бадњевцу се према тврдњама мештана везују за период после Првог светског рата, када се са обнављањем рада сеоске основне школе, јавила потреба за образовањем одраслих, које је рат омео да на време заврше основну школу. Истражујући и бавећи се темом сеоске књижнице и читаонице, мишљења смо да је и у то време Бадњевац имао одређен број књига, којим је располагала основна школа. Писаних докумената о књижном фонду из тог периода нема, осим Школског летописа, који се сачувао случајно, на тавану школске зграде, а пронађен тек седамдесетих година прошлог века.

Потребе деце школског узраста није могла да задовољи скромна школска библиотека, па је село у жељи да што већи број младих и образованих приволи књизи формирало сеоску књижницу при обновљеној земљорадничкој задрузи 1920. године, која се као и задруга (кредитна, набављачка, житарска и сточарска), мењала и развијала у наредним годинама, а потом преселила у нови простор сеоског

Задружног дома изграђеног 1938. године. Са формирањем сеоске земљорадничке задруге Књижница добија просторију у истој згради, ради према потребама мештана, а књижничар је радник земљорадничке задруге, који ради без новчане надокнаде. У складу са развојем задруге на селу, растао је фонд књига намењен развоју пољопривреде, воћарства, виноградарства, повртарства и сточарства. У сеоској књижници и читаоници мештани су читали народне песме, календаре, сановнике и романе.

У прошлости су сеоске средине имале велики број неписмених мештана, међу којима су биле најбројније жене и девојке. Њихово описмењавање је наилазило на отпор заједнице или су га оне саме одбијале. Већ тридесетих година 20. века Бадњевац је имао велики број девојчица, које су редовно похађале наставу и настављале школовање у Крагујевцу и Јагодини.

Према тврдњама Жике Божића, сви мештани су се трудили да допринесу раду књижнице, да се знање и интересовање из различитих области шири. Књиге су добијане на поклон од појединаца, а нарочито се водило рачуна, да се чувају и редовно враћају у књижницу.

Соколско друштво је у Бадњевцу, према доступној литератури, основано пре Првог светског рата, а његов рад је обновљен одмах по завршетку рата. Његова активност огледала се у покретању културног живота села, организовањем и ангажовањем чланова у припремама различитих манифестација, најчешће приредби у „Вујичиној кафани“, а потом и у учионици основне школе. Соколско друштво је својим приредбама помагало и рад Књижнице, набавку нових публикација, пропагирало читање, образовање и књигу. Књижница је са обнављањем рада Соколског друштва добила пуну подршку, а фонд књига се увећавао поклоном сваке године.

Народна читаоница у Бадњевцу је у годинама пре Другог светског рата краће време боравила у „Вујичиној кафани“, коју су мештани назвали и кафаном „Божића“. У кафану је стизала дневна штампа, коју су редовно читали образовани Бадњевчани или омладинци старијим неписменим мештанима, а потом водили разговоре о различитим дешавањима у земљи и свету. Читаоницу у кафани, користили су само одрасли.

Писана реч постаје актуелна пред Други светски рат, приметно је веће интере-

совање за књигама и часописима и у селима у околини Баточине. У извештају о раду Народне књижнице и читаонице из 1940. године се наводи „да су јединице Бадњевац и Жировница опремљене извесним бројем књига и часописа". Планирано је оснивање жупске путујуће књижнице, али тај план није реализован. Сматрамо да су финансијске потешкоће као и почетак Другог светског рата, утицале да се замисао жупске путујуће књижнице не оствари, јер је основни циљ био да се повећа доступност књиге.

Народна књижница и читаоница на селу је увек била неопходна, а посебно у ратним годинама. У време Другог светског рата, значајно је оштећен фонд народне књижнице и читаонице, који је према тврдњама мештана садржао драгоцену сеоску документацију о свим фамилијама које су се населиле на тлу Бадњевца, са родословним стаблима предака пре досељења. Страдао је и већи број књига, које би данас имале статус старе и ретке књиге.

Рад књижнице у Бадњевцу се организовао у складу са потребама мештана. Књижница је у то време, као и данас, била отворена за све мештане (образоване, неписмене, младе, старе, богате и сиромашне), јер су сви подједнако могли да користе књиге без плаћања чланарине. Разлике између корисника нису постојале, јер сви долазе са циљем, да добију информацију о неопходној литератури и стекну одређена знања. У складу с тим књижни фонд мора да задовољи потребе народног просвећивања некада, а данас интересовања корисника.

Велики утицај на рад и развој Књижнице имали су сеоски учитељи. Мештани издвајају Светолика Вуксановића, који је у Бадњевцу провео свој читав радни век, а после Другог светског рата Јована Миленковића, Душана Радојковића и Миливоја Миновића. Љубав према књизи гајили су и најактивнији корисници, који су по потреби мењали раднике Задруге и Месне канцеларије у раду са корисницима, без новчане надокнаде, међу којима се издвајају Радосав Ђосић и Тодор Милановић.

После Другог светског рата, Књижница добија просторију у Дому културе, одакле је више пута пресељена из просторије у просторију у оквиру исте зграде, где се и данас налази, у просторији поред Месне канцеларије.

Посматрајући рад огранка у Бадњевцу од оснивања Народне библиотеке „Вук Караџић" Баточина 1965. године до данас, уочавамо потешкоће у раду, али и борбу за опстанак огранка која и данас не престаје. Огранак је претходних 55 година, мењао просторије боравка у више наврата, али су се те просторије налазиле у оквиру сеоског Дома културе. У почетку је то била просторија иза позорнице, која је била прилагођена тадашњем фонду књига, потом се 1978. године сели у просторије Земљарадничке задруге, због реновирања. Са повећањем фонда огранак добија просторију данашње Месне канцеларије, а простор у коме се данас налази служио је за организовање различитих течајева и обука мештана, састанака различитих асоцијација социјалистичког друштва, као и за организацију књижевних вечери и уопште културног живота села. Огранак данас користи поменути просторију, која припада Црквеној општини бадњевачкој.

Улога књижничара на селу је да просвећује и васпитава. Књижничар је особа од угледа из добре породице, лепо васпитан и образован. Он мора да буде упућен у дешавања у земљи и у свету, да прати штампу. Селима су одувек биле неопходне културне установе, које би утицале на ментални развој становништва, како би и село постало привлачно за живот и рад. У почетку су посао књижничара вршили хонорарни радници - омладинци при Месној канцеларији, учитељи или други просветни радници, који радом у огранку допуњавају фонд часова у основној школи.

Огранак је у почетку ради повремено, према потребама корисника. У години оснивања огранка у Бадњевцу ради омладинац, добровољно, без новчане надокнаде, по потреби мештана. У извештају о раду за 1966. годину налазимо податак, да у огранку ради књижничар Живота Радојковић, а потом омладинац Миливоје Јеличић, добровољно, без новчане надокнаде. Повремено је рад обављао Небојша Морача, радник основне школе, потом управник Дома културе или радници Месне заједнице, а тек касније књижничар. У извештају о раду огранка за 1970. годину стоји напомена да су: „Повремене јединице у Бадњевцу и Брзану несређено радиле.

(наставиће се)

Милијана Јовановић

НАША ПЕНЗИОНЕРКА ГОЦА БРАТКОВИЋ

Гордана Братковић је рођена 7. децембра 1958. године у Горњој Буковици код Ваљева где је завршила основну школу. Средњу школу је завршила у Образовном центру „Светозар Марковић“ у Великој Плани смер: стручни сарадник у службама јавног информисања – култура и информисање.

У огранку Народне библиотеке „Вук Караџић“ у Бадњевцу ради од 1985. године, а стални радни однос заснива 1989. године. Стручни испит је положила 1992. године пред комисијом Народне библиотеке Србије по програму за књижничаре. Имала је прилику да три месеца обавља функцију вршиоца дужности директора 1997. године.

Похађала је акредитоване семинаре стручног усавршавања од 2015. године: Сеоске библиотеке као информациони и комуникациони центри сеоских локалних заједница, Библионица – креативност за библиотекаре изван кутије и Иновације и трендови у јавним библиотекама.

Гордана Братковић је својим радом потврдила да су марљивост, одговорност и педантност особине које остају и у тишини времена да трају. Тиха и одмерена трудила се да одржи ред у бадњевчком огранку наше библиотеке и да то посебно место у порти Цркве Светих апостола Петра и Павла сачува на корист свих мештана села Бадњевац.

Као књижничар поштовала је све стандарде библиотечке струке. Огранак је водила самостално од 1989. године од када баштини завичајност села Бадњевац и околине. Било је година, а посебно зима када није било лако издржати у не баш завидним условима за рад. И тада није посустајала ни у раду ни у својој тишини, ћутању чак ни како би себе заштитила. О новинама у раду се информисала и није се опирала могућностима да прати нова технолошка достигнућа у струци, мада је до краја ипак остала верна папиру и оловци.

Помагала је у окупљању деце у огранку као и у организацији бројних радионица у огранку. Више стручно звање самостални књижничар стекла је 2021. године. Почетком априла месеца као добар домаћин, предала нам је кључеве огранка у Бадњевцу без много смирница, знајући да ћемо се лако снаћи у педантно одржаваном простору.

Поштовањем и радом потврдила је своју колегијалност према свим колегицама подједнако.

Резултати рада сваког радника библиотеке остају утиснути рукописом, љубазношћу, начитаношћу и спремношћу да се одговори на сваки захтев корисника. По томе се памте библиотекар и време у коме су били најбољи посредници између књиге и корисника.

Колектив баточинске библиотеке Гордани Братковић, нашој Гоци, жели дуге и безбрижне пензионерске дане.

Фото: Архива Библиотеке
„Вук Караџић“, Баточина

Топалов Оливера

Градска библиотека у Новом Саду
oliveratorpalov@yahoo.com

Малешев Тамара

Библиотека Матице српске, Нови Сад
tamara.tamarica.m@gmail.com

ДЕВЕДЕСЕТ ГОДИНА ОД РОЂЕЊА МИРОСЛАВА АНТИЋА И ПЕСНИКОВА БИБЛИОГРАФИЈА У ИЗДАЊУ БИБЛИОТЕКЕ МАТИЦЕ СРПСКЕ

Сажетак: Поводом деведесет година од рођења Мирослава Антића, у овом раду дат је приказ његовог плодносног рада са посебним освртом на поезију. Приказана је укратко и библиографија песника коју је сачинила Мара Тодоровић (1935-2022), библиотекар саветник у пензији. Мара Тодоровић је 1982. почела да ради на библиографији песника и 1996. то је била прва персонална библиографија у електронском каталогу Библиотеке Матице српске. Штампана верзија ове библиографије је издата 2001. године. У овом раду дотакнута је тема о плодносном раду Мирослава Мике Антића као песника и писца, а поводом деведесет година од његовог рођења. Мирослав Антић је био и песник, и филмски стваралац, и новинар богатог опуса, сликар... омиљен међу публиком. Радови су му били објављивани као књиге, придруживани антологијама и у периодици. Мирослав Мика Антић је превођен, али је био и преводилац. У раду смо покушале да, поводом овог јубилеја, подсетимо на све области уметности којима се Мирослав Антић успешно бавио и прикажемо једног свестраног и успешног човека који је прерано отишао.

Кључне речи: Мирослав Мика Антић, библиографија, Библиотека Матице српске, Мара Тодоровић, поезија

Биографија песника

Мирослав Мика Антић, војвода равнице, како су га многи звали, рођен је 14. марта 1932. године у Мокрину, умро је у Новом

Саду 24. јуна 1986. године. Основну школу учио је у Мокрину, Кикинди и Панчеву где је и матурирао. Студије руског и чешког језика започете на Филолошком факултету у Београду није никада завршио.

После матуре радио је у техници панчевачког *Народног позоришта*, а 1951. године почео се бавити новинарством у листу *Панчевац*. У лето 1954. године сели се у Нови Сад и ту проводи своје време са Михаилом Бабинком у његовом стану и ради као новинар у *Дневнику*.¹ Био је један од најзапаженијих новинара, изузетан репортер, његове рубрике *Обично петком*, *Журнал Мирослава Антића*, *Галерија савременика*, читале су се са великом пажњом. Одлази из *Дневника* 1962. године. Више од годину дана био је у Београду уредник часописа *Пионер*. Био је члан редакције у Издавачком одељењу *Форума*. Покренуо је, и био главни уредник ревије за цез и забавну музику *Ритам* (1962-1965), обновио је и радио као главни уредник часописа *Невен Чика Јове Змаја* (1979). Као сликар насликао је импресионистичку галерију слика и самостално излагао у Новом Саду, Загребу, Сарајеву, Кикинди и Мокрину. Антићев професор цртања у гимназији познати сликар Стојан Трумић и пријатељ, сликар и вајар професор на Београдској академији Зоран Петровић уверавали су га да не треба да пише већ да слика. „У осталом и филм је слика“,² одговорио је Мика Антић.

Прву песму *Мајка*, објављује 1948. године у часопису *Младост* у Београду, који окупа даровите младе писце. Прву збирку песама *Испричано за пролећа* објавио је 1950. године, за коју Иван Ивањи каже: „Код њега нема крупних форми, нема апотекарске ваге којом се мере стихови, нема калупа... а ипак (или баш зато?) има поезије“³. У листу *Панчевац*, на иницијативу Мирослава Антића покреће се стрип, који Антић сам црта и потписује са „текст и цртеж М. Антић“. Песме објављује у периодици *Млада култура*, *Стражилово*, *Видици*, *Сусрети*, *Јез*, *НИН*, *Политика*... Другу збирку песама објављује под називом *Плаво небо* (1954), а Милован Данојлић за песника каже да је „врео и искрен песник“⁴. Након тога уследиле су многе књиге: *Рождество твоје* (1954), *Насмејани свет* (1955), *Псовке нежности* (1959), *Шашава књига* (1962), *Концерт за 1001 бубањ* (1962), *Плави чуперак* (1965), *Последња бајка* (1964), *Војводина* (1970), *Гарави сокак* (1973), *Живели прекосутра* (1974), *Кров света* (1974), *Прва љубав* (1977), *Друга страна ветра* (1979), *Мит о птици*

1) Радован Поповић, *Антић њим самим* (Београд: Службени гласник, 2009), 23

2) Поповић, *Антић њим самим*, 66

3) Поповић, *Антић њим самим*, 17

4) Поповић, *Антић њим самим*, 24

(1979), *Небо у оку* (1979), *Свашта умет* (1981), *Савршенство ватре* (1982), *Хороскоп* (1983), *Ходајући на рукама* (1984), *Тако замислићам небо* (1985), *Псовке и нежност* (1986), *Издајство лирике* (1989)...

Читалачкој публици познат је пре свега по збирци *Плави чуперак* (1965). Како су љубавне песме биле сасвим нове и другачије, Микино непосредно и топло обраћање онима који нису ни велики ни мали наилазило је у почетку на негативне рецензије критичара, тако да је више од годину дана збирка чекала на објављивање. По издавању, доживела је велики успех и постала култна књига за младе. У Русији је штампана у 1.200.000 примерака⁵.

Уз поезију писао је и романе *Степенице страха* (1973) и незавршени *Свети ветар* као и драмске текстове *Парастос у белом* (1964), *Женидба на оглас* (1961), *Повечерје* (1961), *Отужни марш* (1962), *Рт Добре Наде* (остао у рукопису).

Неке своје драме и сам је поставио (*Гарави сокак*, Камерни театар 57, Сарајево, 1975) на позоришну сцену неке су заживеле као радио-драме (*Звездана река*, Радио Нови Сад, драма на мађарском језику, изведена под насловом *Звездане реке*, 1959, *Повечерје* Радио Нови Сад, драма на мађарском језику 1961 и *Отужни марш* Радио Сарајево, 1962). *Отужни марш* и *Парастос у белом* су своје интернационално извођење доживеле у Паризу и Монтреалу.

Отиснут у филмске воде, као сценариста и редитељ, радио је на неколико документарних и играних филмова. Документарци: *Тројица из Сомбора* (1967), у ком се три великана рођена у Сомбору: Петар Коњовић, Вељко Петровић и Милан Коњовић сећају старих времена; Мирослав Антић сам чита текст у филму, *Споменик* (1967), *Хајде да растемо* (1967), анимирани филм *Страшан лав* (1967) по популарној песми Душана Радовића, кратки играни филмови *Атомска бајка* (1957), *Друга обала* (1967), дугометражни играни филм *Свети песак* (1968), *Доручак са ђаволом* (1971, Златна арена за сценарио), *Широко је лишће* (1981)... У свом атељеу на Петроварадинској тврђави монтира, снима филмове, слика, пише, приређује читање својих стихова.

Антић је радо рецитово своје стихове у школама, кафанама, библиотекама, домовима културе, болницама, касарнама, истичући да их је писао крвљу и са муком. Међу његовим пријатељима били су како познати сликари, вајари, глумци, академици, универзитетски професори, режисери тако и бербери, продавци новина, златари, чистачи улица.

Био је отац шесторо деце и имао три брака. Волео је бокс, цудо, фудбал, море, свој чамац, пловидбу Дунавом, кафану,

кулинарство, радо се бавио баштом, више пута се лечио од алкохолизма, био је заљубљеник у живот и дружење са људима. Дела су му превођена на руски, македонски, енглески, албански, турски, мађарски, словачки, чешки, француски... Препевао је песме са мађарског Ференца Фехера, и словачких песника: Паља Бохуша, Михаила Бабинке и Јана Лабата. Био је члан Удружења књижевника Србије.

Највише је учио од живота, а најмање из књига. За своје стваралаштво инспирацију је налазио у контакту и разговору са људима, у животу, догађајима у окружењу...

Према његовим стиховима компоновано је више забавних песама. Био је свестрани уметник, романтик, песник, новинар, сликар, боем и сањар особеног животног и стваралашког стила, био је један је од највеличанственијих песника. Већи део свог живота провео је у Новом Саду из којег је кретао на многа путовања до њујоршких предграђа, до Петербурга и хотела где се убио Јесењин, до Париза и упознавања са Жаком Превером, до Летоније и Мадрида, Цириха, Багдада, Скандинавије, Аустралије, Португалије, Монголије...

У Новом Саду се налази његова биста у Дунавском парку, као и на Петроварадинској тврђави, осам школа носи његово име, такође и две улице у Србији. Његове песме изучавале су се као лектира у основним и средњим школама и уврштене су у антологије дечје поезије.

Поезија

Мирослав Антић је пре свега песник, а у песнику једна отвореност, неконвенционалност, романи, фељтони, прозе, драме, епиграми, огледи, цртежи, филмови, преводи... У свакој области савремене уметности, у сваком потпису... песник.

„Видите, све што сам у животу радио: на филму, у атељеу, у театру, у новинама – све је то у ствари један песнички посао и ја на све то гледам као на поезију, и у свим својим филмовима избрисао сам реч режија и написао: овај филм направио је песник Мирослав Антић. Да није таквих излета у неке друге уметности мислим да бих био сиромашан као човек и да би ми и стихови били сиромашни. Према томе од свега што јесам – треба набројати само једно: песник.“⁶

Већ након прве књиге поезије коју је објавио 1950. године, *Испричано за пролећа*, када је имао 18 година, могло се говорити о Антићевом таленту као „свежем песничком гласу“. Касније, 1954. године објављује *Плаво небо*, као потврду препо-

5) Поповић, Антић њим самим,

6) Радован Поповић: *Војвођански разговори*, Минерва, Суботица 1981. стр. 17

знавања свог песничког места моралног и етичког. Непосредно после, надовезује се *Војводина*, ода, химна завичају многобројних народа и народности, напора и јунаштва човека, која је и до данашњих дана остала непревазиђена, свемогућа и битна. Антић ће остати веран свом завичају, коме се враћа, коме верује и који ће остати његово уточиште и извор идеја и песама. Његов Мокрин, где је рођен, његов Банат, Кикинда и Панчево где је ишао у гимназију, Београд где је студирао, остаће вечити мотиви његових песама преко којих ће своја одушевљавања преточити у „пијанство стихова“ ослобођено свих књижевних правила, што постаје једно од његових главних и највреднијих карактеристика поезије. Антићево веровање и поверење у завичај, у предео, његово бављење аромом, бојама и дахом предела, он сам објашњава стиховима: „То тече у мени река богатија од свега“. Мокрин, песников завичај, простран је и распојасани предео. Он је о Мокрину говорио као о ритму који не дозвољава опуштање што говори и последњи стих овог циклуса „Ајд издржи боже то што Мокрин може!“, то нам уједно и омогућава да схватимо и разумемо сам крај и људе у њему. Мада је његова *Војводина*, инспирисана *Апотеозом* Милоша Црњанског, а прва књига *Испричано за пролећа* настала у дружењу са лектирама Јесењина и Васиљевића, не смемо заборавити да Антић даље за своје стваралаштво искључиво налази идеје у људима око себе, њиховим проблемима, својим проблемима, деци, песни. Управо у *Гаравом сокаку* извор идеја му је била песма, и то циганска, стара, чергарска. Та песма тече свим стиховима, она је права циганска, темпераментна и сентиментална, тече гаравим сокаком који је искрзан праменовима дима, пун „оних исповести које грцају у сузама, али им је тесно у речима.“⁷ Књигом *Кикинда*, Антић доказује да сваки песник треба и може да поседује властити језик. Антићев стих је сав од асоцијација, наклоњен епском причању, подстакнут стиховима Богдана Чиплића у *Окамањеним стадима* и Жарка Васиљевића, песника старе Војводине. Антић се у *Кикинди*, вратио говору песничких предака јер је своје песничке корене познао у тим песницима старе Војводине.

Из завичаја израња детињство сваког младог човека. Детињство је за Антића једна од истина, прва спознаја која се не заборавља. То је период питања, загонетки, малих лажи, великих тајни. Песник децу тера да живе као деца, да желе немогуће и верују да ће се то немогуће и

остварити. Тера их да искористе максимално ту повластицу... детињство. Антић даје одговоре, лаке, једноставне о детињству, маштању, сновима, тајнама... малом и великом. Сврставан је у почетку, често, у категорију песника благог и меког шти-мунга, међутим Антић је дубоко и префињено разумео младе, тај његов природни дар био је и педагошки, и изнад свега људски.

„Свако дете има крила,
само мора да се сети
где му расту сакривена
и моћи ће да полети...“ (*Крила*)

Антић је своје песме посветио деци која то помало престају да буду, деци пред којима се „вечерас отвара младост широка“. Управо том периоду, опраштању од детињства посвећен је велики део стваралаштва. Љубав се рађа, она је у песнику најинтензивнија, ње се сећа, о њој пише. *Прва љубав*, песма из *Плавог чуперка*, има структуру дијалога између свесног и емотивног. Значајно је то што је Антић о феномену љубави расправљао, искључиво обраћајући се деци. Песник и сам каже: „Мислим да је за сваког писца најзначајније искуство са децом. Они су најпоузданији критичари, њихови аплаузи су најискренији и по њиховим очима знате када је песма успела, кад није. Ја сам деци читао песме које пишем за одрасле и никада ме нису преварила... мислим на моју публику на дечаке и девојчице у пубертету и првој младости. У њима има неке чистоте, светова без икаквих људских оптерећења и кад се писац повери њима онда је сигуран да само оно што та деца приме ваља издвојити за будућу књигу.“⁸

Другујући са децом Антић је готово аутентично успео да њихов свет и њихову психологију ослика у песни. Он зна да су њихове тајне лепе и бескрајне „измишљене и љубавне“, „леве, десне, чудне сјајне“, да све подједнако значе и стога се саопштавају само неком, брижљиво се крију. „Срећом јастуци ништа не говоре. Чувају милион тајни у мекој белини - перја.“ (*Кад би јастуци проговорили*)

Деца се спремају за прави сусрет с љубављу, спремају се да пређу на другу страну што се у њиховим главама „много лепше плави“ и да понесу из детињства оно најлепше и најплеменитије што ће им омогућити да постану зрели људи. Деци је потребан песник који ће им помоћи да преброде прве немире, да схвате да су промене у њима природне, узвишене и лепе. Антићева поезија ће их оплемени и разведрити, научити поверењу и оданости, она ће им помоћи да виде ветар,

7) Драшко Ређеп: *Чаролија обичног, Дневник, Нови Сад 1982. год. стр. 41*

8) Радован Поповић: *Војвођански разговори, Минерва, Суботица 1982. год. стр. 17*

чују снег, дотакну сумрак, да избришу прве сузе горких разочарења, да се први пољубац „никада ником не прећути.“

Општа карактеристика Антићевих песама је раскалашност стихова и лексике, лежерност потеза, култ првога лица једине. Битан извор идеја и инспирација јесте сопствена биографија из које извлачи оно што му може помоћи да оствари првобитну замисао. Успомене, сећања, поштовања, мазна и дрска говорљивост, изношење података из брбљиве и узнемирене стварности, омогућавају овој лирици изналажење чаролије обичног која је толико битна и важна карактеристика Антићеве поезије. Како сам Антић каже, његова мајка Меланија, учила га је да оно што се осећа увек треба рећи наглас, тако да његове песме представљају малу биографију, догађаје које је вредело записати.

Тако, за песму *In memoriam* најбоље објашњење је дао сам Антић. Песма је настала у болници 1969. године како он каже: „Видите постоје два Мирослава Антића. Сваки човек има свога двојника. Уз то писац има и себе самог и стално се бори са том двојцом различитих у себи. Онај један, бољи, природнији Мирослав Антић, који ми је увек стварао неприлике и којег сам више волео од оног другог – углађеног, лукавог и испегланог – онај добри, безазлени, лепо, луди Антић, био је запао у једну страшну кризу и ја сам мислио умреће. Написао сам му епитаф, да му не би онај други, онај размажени аплаузима, положајем у друштву, писао један лажни *In memoriam*.⁹

Уз књигу *Рождество твоје*, Антић додаје да песник припада земљи, а у контексту саме песме он говори о умирању и незадовољном трајању настојећи да ништа не подреди плану и некој законитости: „Лепо је немати план.

Лепо је не бити ни чиновник ни доктор.“
(*Босонога песма*)

Његова је лирика даје нам једну непревазиђену документарну вредност, то је лирика сивог јутра и првих беличастих буђења над ораницама, некаквих пубертетских чуперака и хаљина. Он је у својим песмама сјединио документарно, аутобиографско и једноставно, дајући ненаметљиву поруку. *Концерт за 1001 бубањ* управо носи те скривене поруке, овог пута љубави. Он има све атрибуте љубавног романа у коме се без прекида, у бесконачном ланцу сумње, дилеме, страхови и жеље тврдоглаво преплићу *Концерт* покушава да открије неко спокојство, за себе, од самог почетка, путем духовите и грчевите смене стихова и прозе, песама и писама. Антић пише писма, женама,

синовима, градовима, планетама а понајвише успоменама. За Антића, писмо је могућност заустављања тренутка који је био живот. Она су налик на лек од смрти, помињу опаки и мили живот, писана су против урока, да се предахне у причи. Због тога, најчешће могу да прерасту у песме, једноставне, непосредне, полетне.

О Антићевом песништву 1962. године је записано: „Можда је Мирослав Антић последњи које се усуђује да живи онако како, увек понесено, диктира систем његовог песништва. Можда је он истовремено последњи који пева онако како говори на улици, у клубу, на обали у писмима. Можда. У сваком случају његов глас је посве ретко лишен шарма и једне допадљиве архаичности. Понекад ми се чини да је он од једног јединог конкретног податка властите животне приче био кадар да сачини маштовити предео, а од уобичајених чињеница једне сањарије, конкретан амбијент... Он пише у зору док путује у неизвесност севера или завичајно поднебље југа. Не заборавља ништа од онога што је изгубио, протраћио, што је пропио током дугих усамљеничких батргових година... Песник је бунтовник који, под осветљеним прозорима града, нешто жалосно и у исти мах јетко проклиње... Песник је и даље љубавник читавог једног сазвежђа, али он је и сапутник оних птица које прелећу над нама некамо у сунчано јесење поподне и свака изговорена реч је само његова.

Целокупна Антићева појава у нашој књижевности допринела је отварању врата једној новој, неконвенционалној поезији за децу и одрасле, која ће разбити оквире књижевних правила. Та нова поезија донеће једно ново обраћање младима без улешшавања, попуштања... Међутим, оно што краси Антићеву поезију, остаће само његови епитети, остаће само епитети његове поезије. Да би те карактеристике употребио неко други мора бити већи поета од Антића, а већег од Антића у том домену стваралаштва нема.

Одабрани линкови као илустарција живота и рада Мирослава Антића

<https://www.youtube.com/watch?v=DMPWEUy2ACM> (говори своју песму Први танго

<https://www.youtube.com/watch?v=FT-gTXa11-9U>

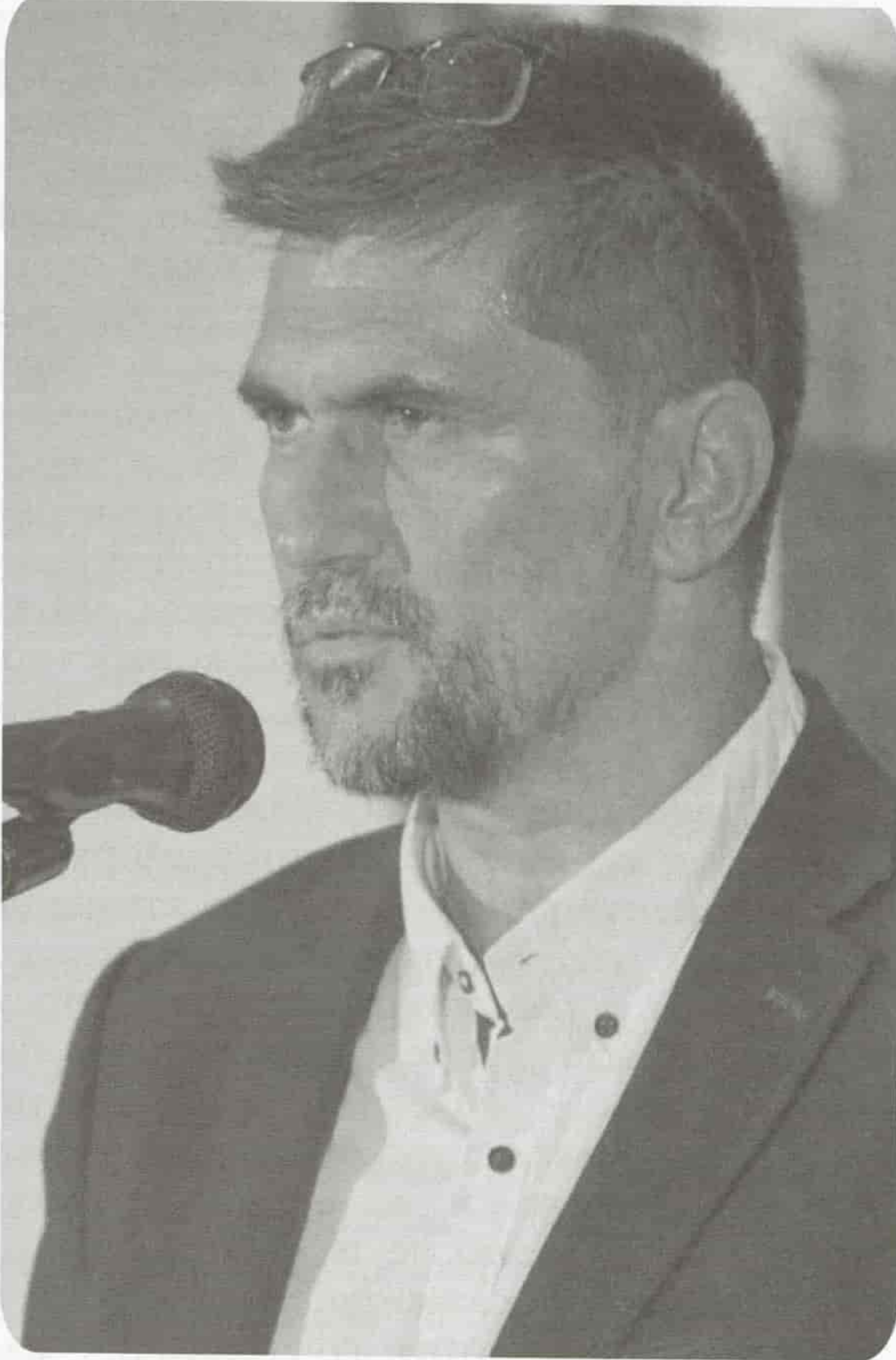
<https://www.youtube.com/watch?v=IPPX-0wiWdwQ> (Доручак са ђаволом)

(*наставиће се*)

9) Радован Поповић: *Војвођански разговори, Минерва, Суботица, 1982. год. стр. 19*

Данијела Вулићевић

IN MEMORIAM

Фотографија преузета са сајта БДС-а.

После краће и тешке болести 26. јуна 2022. преминуо је др Дејан Вукићевић, потпредседник Библиотекарског друштва Србије и библиотекар саветник у Народној библиотеци Србије.

Рођен је 1965. године у Краљеву, где је завршио гимназију. Дипломирао је 1994. у Београду на Филолошком факултету на Катедри за општу књижевност са теоријом књижевности, магистрирао на Катедри за библиотекарство и информатику 2004, да би 2010. одбранио докторску тезу „Завичајни фондови“. Кратко је радио у просвети, а потом се запослио у Народној библиотеци „Стефан Првовенчани“ у Краљеву. Обављао је низ стручних библиотечких послова, укључујући и стручни надзор у оквиру матичности.

У Народној библиотеци Србије је радио од 2000, најпре у оквиру Збирке старог плаката и летка, а

затим у Фонду старих, ретких и минијатурних књига. Учествовао је у раду Стручног савета и неколико комисија, као члан или координатор. На иницијативу Дејана Вукићевића национална библиотека је формирала Комисију за критеријуме старе и ретке библиотечке грађе. Ови критеријуми су скоро дословно постали део актуелног Закона о старој и реткој библиотечкој грађи. Био је координатор Комисије за доношење Смерница за оснивање и вођење завичајних фондова.

Аутор је стручних монографских публикација: *Библиографија прилога у краљевачкој књижевној периодици* (2000, 2001); *Библиографија Матије Бећковића* и *Библиографија Драгана Лакићевића* (2006); *Дело: 1955–1992: библиографија* (2007); *Првих 20 година: библиографија Графичког атељеа „Дерета“* (2008); *Библиографија Николаја Тимченка* (2008); *Библиографија Бранислава Петровића* (2009); *Библиографија Добрице Ћосића* (2010); *Завичајни фондови* (2011); *Библиографија српских енциклопедија и лексикона* (2014); *Каталог Легата Петра Колендића: рукописи, кореспонденција, старе књиге, ко-аутори Злата Бојовић, Нада Мирков Богдановић* (2015); *Библиографија српских речника* (2016 [2018]); *Non imprinted или цензура у библиотекарству и издаваштву* (2019); *Библиографија академика Матије Бећковића* (2019).

Аутор је и пет изложби с каталозима и пропратним текстовима које су имале велики одјек: *Први српски рат плакатима* (НБС, 2005); *Каква корист од наслова* (штанд НБС на београдском Сајму књига, 2005); *Масонски симболи на старој српској књизи* (са Немањом Радуловићем, Завичајно одељење Библиотеке града Београда, 2006); *Збирка старе српске књиге, Библиотека Дома Народне скупштине* (Дом Народне скупштине, 2006); *Минијатура на зрну грашка: збирка минијатурних књига Народне библиотеке Србије* (НБС, 2014).

Био је уредник или члан редакције часописа *Гласник Народне библиотеке Србије*, *Библиотекар*, *Глас библи-*

отеке, Новина Београдског читалишта, Зборника радова Сусрети библиографа у спомен др Георгија Михаиловића и др.

Поред свега наведеног, био је члан испитних комисија за стручни испит из библиотечко - информационе делатности и члан одбора стручних скупова и пројектних тимова.

За свој библиографски рад и за допринос библиотечко-информационој делатности добио је најзначајније награде као што су: Награда „Стојан Новаковић“ за књигу *Дело: 1955-1992* (2007); Награда „Марија Илић Агапова“ у Библиотеци града Београда за најбољег библиотекара града Београда (2012); Награда „Стојан Новаковић“ за *Библиографију српских енциклопедија и лексикона* (2012); Награда „Јанко Шафарик“ за укупан допринос развоју библиотечко-информационе делатности у земљи (2019).

Објављивао је приче и есеје, за које је добио већи број награда, између осталих Награду „Милутин Ускоковић“ (III, Ужице, 2017). Аутор је два романа, *Бодило* (2005) и *Церебрум* (2012), као и пет збирки прича (*Корота, Алеја бизарних ликова, Омама, Нокат и месо, Приватна антологија*). Добио је Награду „Дејан Медаковић“ 2020. године за књигу *NON IMPRIMATUR или цензура у библиотекарству и издаваштву*. Био је у конкуренцији за већину најзначајнијих књижевних награда у Србији.

У саопштењу Библиотекарског друштва Србије поводом смрти др Дејана Вукићевића, између осталог је наведено:

„Као члан Библиотекарског друштва Србије, члан Управног одбора, председник Статусне комисије БДС и потпредседник Друштва, Дејан се страсно борио за унапређење крвног удружења библиотекара у земљи, настојећи да ради активно на окупљању колегиница и колега око темељних вредности струке и мисије БДС. За циљеве и интересе БДС неретко је подређивао друге, на првом месту сопствене интересе.

Овај губитак за српско библиотекарство и културу у целини је тешко сагледив, узимајући у обзир Дејанов свестран стручан и научан рад на пољу библиотечко-информационе делатности, библиографије, старе и ретке књиге, завичајних фондова, као и његов плодан књижевни живот. Он је свој списатељски таленат често стављао у контекст ангажованих текстова објављених у дневној и недељној периодици, којима је, између осталог, настојао да афирмише и ојача професију којој је припадао целим својим срцем и бићем. Дејан је у правом смислу речи био човек од књиге и за књигу: образовањем, интересовањем, послом и страшћу.

Дејана Вукићевића памтићемо као великог стручњака, али на првом месту као драгог, вредног, срдечног колегу, који је био ту да помогне, да учествује, да се ангажује када то други нису могли или хтели. Његов смисао за хумор, довитљивост духа и брижност ума остаће у најлешем сећању свима који су имали прилике да га познају и сарађују са њим.“

Шумадиска подружница Библиотекарског друштва Србије упућује искрено саучешће породици, пријатељима и колегама Дејана Вукићевића.

Нека му је вечна слава и хвала!

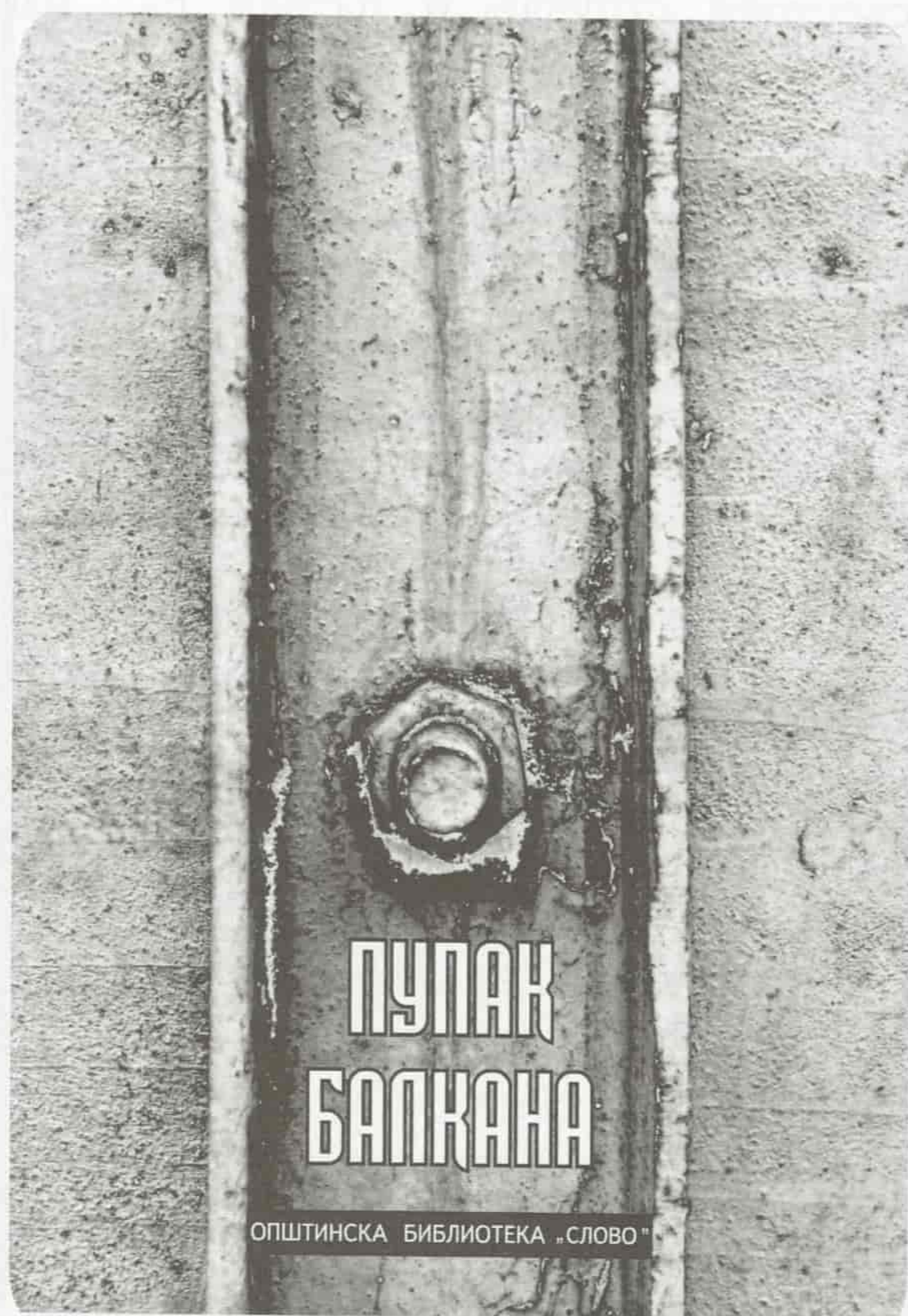

Фото: Данијела Вулићевић

Дејан Вукићевић

ИГЛЕНЕ УШИ

НА КОРЗУ КРОЗ ВЕКОВЕ

IN MEDIAS RES

Без увођења, околишења, наговештавања, идемо право у срце приче: мој брат Радован и ја седимо у ауту поред пчелињака, на брегу понад Лапова, у срцу олује која се ненадано спустила ниоткуда.

ЗДРАВА ЛОГИКА

Шта радимо у ауту, крајње је логично питање. Склонили смо се од поводња и громава који праште на све стране. Радован ми открива да смо безбедни јер гром не удара у ауто. Нисам до краја схватио зашто је то тако, због гума које су проводници или чега другог, нема сад то никаквог значаја, важно је да смо на сигурном.

Хм, сигурном?

Шта радимо на пчелињаку? Још једно логично питање.

Радован ме је први пут довео на свој пчелињак, но много важније је то што ће ми показати и једну сасвим посебну кошницу, кошницу с плочицом на којој је угравирано моје име.

До тог дана нисам ни слутио да се тамо негде, на брегу изнад Лапова,

можда баш на последњој коти Лапова, тамо где се завршава његова и моја родна Шумадија, налази кошница с пчелама названа по мени. Нисам ја ту ништа посебан, Радован је цео пчелињак крстио по фамилији, а како је то једна баш велика фамилија, имао је преко две стотине пчелињих друштава.

ДАРОВИ МОГ РОЂАКА

Не само да је крстио кошницу по мени, него управо казује да ми је и поклања. Пчеле ће, дакле, не само скупљати и доносити мед у кућу која се зове Дејан, већ ће тај мед Дејан и кувати. Има ли лепшег поклона од тога?

Засигурно да има, али у овом тренутку, у ауту на брегу, окруженом преплашеним пчелама и помахниталим громовима, ниједан ми не пада на памет.

ГОВОРНИ ТОК

О чему још тече говор, заједно с поточићима који се сливају низ брег?

Па, Радован ми крајње смирено збори о томе како су пчеле савршено организоване, шта све раде у кошници и ван ње. О пчелињем мајунском мозгу, толико малом да је величине сусама, да се може провући кроз иглене уши, уши једне не посебно ушате, осредње игле, рецимо.

Да би им олакшао налажење сопствене кошнице, офарбао их је у различите боје јер, ако разликују толике цетове, логично је да ће разликовати и кошнице. Ово ми не говори Радован, сâм закључујем. А он каже да се свака врати у баш своју кућицу, без трагања и лутања.

РЕТАРДАЦИЈА ПРИЧЕ

То ме наводи да се опсетим Радовановог оца Станимира, мог тече, ситног, вечито насмејаног човека који је створио и подигао њих седморо и био приморан да се сели из своје постојбине, Старог Раса.

Тако седећи у ауту и чекајући да олуја умре, и размишљајући о његовом оцу, зашто су морали да се селе, шта их је на то натерало, Радован, као да чује моје мисли, наједном започиње причу о свом оцу, о томе како није могао више да трпи нападе првог комшије мухамеданске вере, нападе на стоку,

имање, укућане, па га је сачекао једне тамне ноћи, у шуми, иза дебелог стабла и ушицом секире, онако ситан, али секири очито вичан, окончао своје муке. Окончао их тренутно, како се испоставило. Напади јесу престали, али рођаци убијеног га оптужише. Кривицу никако нису могли да докажу, али је мудри Станмир схватио да му је вакат за селидбу, јер се комшије умирити неће. Као мали Радован би често замишљао ту густу тамну шуму, каже.

И као да је наново чуо моју мисао: а, онда, шта се потом збило, Радован настави. Када је имао тринаест, може бити четрнаест година, док се враћао из школе у шумадијском селу, пришао му је непознат човек и стао да га испитује о оцу, о браћи и сестрама, све потанко и нашироко. Било му је чудно што странац говори оним истим нагласком којим су говорили најстарија браћа и родитељи.

Данима се премишљао да ли да им пренесе шта се тога дана десило, а онда је схватио ко је заправо био странац и због чега је дошао, и престравио се.

Тих дана доконао је још нешто важно: ако им исприча о сусрету с необичним странцем, онда ће и они, као и он, живети у страху од његове следеће посете. Уместо тога одлучио је да упише полицијску школу. Тако ће се обучити да може легално одбранити своје укућане.

А онда је на странца сасвим заборавио.

ОБИЧАН ЖИВОТ

Стао је да живи обичан живот, полицијска школа у Каменици, свадба, жена, градња куће, ћерка, син. Свађе са женом, нова, млађа жена, унук, развод, нови брак, треће дете, друго унуче, нови посао, пензија, пчелињак.

ПОВРАТАК НА ПЧЕЛИЊАК

Читав један живот је минуо, пре тренутка у којем се налазимо мој брат Радован и ја, на пчелињаку понад Лапова, где се скрио од онога тајанственог странца који је оно ономад походио његово село Закуту, где се још сакрио његов, сад већ

покојни, отац. Иза кућа – Закута.

Прича ми Радован о пчелињем кратком животу, о томе шта све пчела обави у том маленом животу и колико је таквих живота неопходно да се направи једна шака меда, прича ми нашироко као да хоће том кошницом коју је назвао мојим именом од мене да направи пчелара.

Прича да је пчела симбол бесмртности, да су је користили и розенкројцери међући је барабар поред руже. И слободни зидари, њима је кошница симбол марљивости, а важна је и за уздизање на трећи степен. Чак је и један папа, Урбан VIII, ставио на свој жиг пчелу, каже Радован.

DEUS EX MACHINA

Прича Радован лагано и течно, смирен као да је, управо заређен, обукао ризу, као да све те муње којима божја рука црта по небу, све громове који нас заглушују, не види и не чује, као да га се то напољу ништа не тиче.

Радован прича о пчелињем мозгу не знајући да на његовом управо цвета мајушно биће, тако мало да је мање од зрна сусама, али, опет, довољно велико да се не може провући кроз иглене уши. Уши једне обичне, просечне игле.

„Пупак Балкана” (Лапово, 2020)

Фото: Александар Вулићевић

Данијела Вулићевић

ДА МЛАДОСТ ПОБЕДИ СТАТИСТИКУ

ДНЕВНИК ЈЕДОГ БИБЛИОТЕКАРА

По библиотечкој статистици за позајмицу монографских публикација, уочљиво је да се у Лапову највише потражује преведена књижевност, два и по пута мање српска књижевност, а скоро двадесет пута мање публикације из области историје, иначе научне области која је најпопуларнија међу члановима Општинске библиотеке „Слово“. Подаци су поразни, али је су још суморнији они који показују да млађе популације не читају историјске књиге.

Повећање броја корисника, посета и позајмљених књига, комплексна је тема и изискује добро промишљену стратегију. Као и принцип рада међу библиотекарима познат као „никад не клони духом“.

Виолета Јовичинац Петровић, шеф Матичног одељења Народне библиотеке „Вук Караџић“ из Крагујевца цитирала је моју изјаву са стручног надзора у новембру 2019. у свом стручном раду „Мали нису мали, само тако изгледају“ (коауторство са Небојшом Цвејићем): „И да имамо све књиге овога света, не значи да би људи похрлили у библиотеку. Уздам се у то да када буду схватили да им је живот са библиотеком и у библиотеци лепши, богатији и бољи - можда се једног дана и лате неке, да прочитају... зато о насушним читаоцима тренутно и не размишљам, као ни о смрти.“

Да бих одагнала црне мисли о статистици насушној, зашла сам међу полице са историјском литературом, узела биографију Гаврила Принципа коју је написао Драго Љубибратовић и погледавши у карту књиге, схватила да је нико није позајмио 50 година, 3 месеца и један дан.

Мој ламент прекинуо је матурант Средње школе у Лапову, један лепо васпитан и насмејани младић који је сваки свој слободан тренутак проводио у библиотеци. Дошао је да се поздрави са својим библиотекаркама јер му се

управо завршава боравак у Лапову.

И како онда један провинцијски библиотекар да клоне духом?

Принципову биографију сам позајмила самој себи, биће слободна средином јула, а ви, драги читаоци, уживајте у првом делу одличног текста Стевана Стефановића.

Фото: https://sr.wikipedia.org/wiki/Гаврило_Принцип

Стеван Стефановић

ПРИНЦИП

Први део

Нити је Србија, нити је Гаврило Принцип изазвао Први светски рат.

Ово је важно данас рећи, јер је међу страном, чак и академским круговима, Гаврило Принцип називан терористом, атентатором, убицом, иако је сваком страном историчару јасно да Србији тада није одговарало да уђе у рат. Међу британским историчарима, међу којима предњачи Кристофер Кларк, доминантна је мисао да је управо Краљевина Србија одговорна за рат. Краљевина Србија са једва нешто више од 4,5 милиона становника, уз то ослабљена и исцрпљена војно и финансијски борбама са Бугарима и Турцима, ушла је у војни сукоб са једном од војно најспособнијих светских царевина која је бројала близу педесет

милиона становника. Уз то, знамо да је Русија, односно Николај II Романов саветовао краља Петра и Николу Пашића, да војни сукоб одлажу што је више могуће.

Гаврило Принцип је рођен 1894. у селу Обљај код Грахова, у Босанској Крајини у многочланој породици. Његова мајка Марија родила је тринаесторо деце, од којих са сигурношћу знамо да су преживела три дечака, Гаврило, његов старији брат Јово и млађи Никола. Њихову породицу звали су Чеко. Гаврило је од малена био добар ђак, показивао је склоност ка поезији. Савременици и другови га описују као ћутљивог младића. После основне школе, уписује трговачку, па се пребацује у сарајевску гимназију, а затим и у Прву београдску...

Гаврилов брат Јово је био херој, народни херој из Другог светског рата, партизан. Усмрћен је од Немаца већ 1942. године. Преживеле чланове његове породице, млађег брата Николу као и Јовиног сина, који се звао по стрицу Гаврило, убијају усташе и спаљују кућу у којој је Гаврило Принцип рођен. У ратовима деведесетих, повампирили усташки фашисти поново, као и 1943, спаљују овога пута Спомен кућу Гаврила Принципа у Обљају. Овде је важно напоменути да после пада Сарајева 1941. нацисти скидају спомен-плочу која је стајала на месту где је Гаврило Принцип убио надвојводу и носе фиреру Адолфу Хитлеру, као поклон за рођендан. Постоји слика на којој фирер позира уз ову спомен-плочу као уз веома важан трофеј. Дакле, Адолф Хитлер је мрзео Гаврила Принципа.

Ово је веома важно и зато то желим посебно да нагласим. Тако да и данас, свака ревизија историје, свака ревизија Првог светског рата и улоге коју је Гаврило Принцип имао, у ствари је сврставање на страну против Принципа, а на тој страни, против Принципа, стајао је Хитлер.

Данашња Република Босна и Херцеговина, у оквиру авнојевских, комунистичких граница и даље је страни протекторат, с тим што данас више личи на Босну пре аустроугарске анексије, док је још де факто припадала Османском царству. Данас се у Босни буквално бришу стопе на којима је Гаврило

Принцип стајао, мост који је прешао више се не зове Принципов мост. У говору који је Бил Клинтон одржао 1999. године, пред бомбардовање СР Југославије рекао је да смо ми Срби одговорни за злочине у Хрватској и на Косову, да смо извршили геноцид у Сребреници да смо ето, ми одговорни и за избијање Првог светског рата. Они који су писали овај говор америчком председнику Клинтону су добро знали шта раде. Било је потребно да се измисли колективна одговорност за читав један народ, а управо за злочине који су учинили наши непријатељи. Колико је страшно оптужити Србе да су одговорни за избијање Првог светског рата, Србе који су 1915. и 1916. једва преживели.

Зато бисмо ми сада требало да се запитамо зашто нас ревизионисти трају да се одрекнемо Принципа, када видимо читав опус злих сила које су у деценијама које су уследиле и даље ратовале против сени овог дечака. Јер је Гаврило Принцип управо то и био, - дечак. Када је убио Франца Фердинанда, није имао пуних двадесет година, што га је и спасло смртне казне.

Забележено је да је од своје школе у Обљају добио на поклон књигу српске народне епске поезије. Гаврило је са девет-десет година већ знао ове песме напамет и говорио их је родитељима и рођацима. Његови родитељи били су веома сиромашни, изабљивани од стране спахија у Босни. Како сам Гаврило сведочи, под у кући био је земљан, огњиште је горело на сред куће, а кров је био дрвен. Као кметови, нису били слободни људи, припадали су свом бегу Сјерчићу, који је живео у источној Босни, вероватно у Бјелини, дакле далеко од Босанске Крајине, Обља и Принципових. И управо у овом положају његових родитеља који су били робови муслиманском спахији можемо и тражити разлог испаљеног метка у Сарајеву 1914. године. То говори и сам Гаврило на суђењу, када га је судија питао зашто је убио престолонаследника Хагзбуршке монархије, аустријског надвојводу, рекао је: „Ја сам син сељака, кметова, спустили сте нас на ниво испод скота (пса) и зато сам хтео да се осветим.“

Једино што је нама остало од Гаврила Принципа су стенографски записи са

његовог суђења, као његове аутентичне мисли, пар његових писама и три песме, за које не можемо да тврдимо са сигурношћу да их је баш он написао, и које су настале у периоду између 1910. и 1914. године.

Данас знамо да је Принцип пуно путовао, с обзиром да је потицао из веома скромне, сељачке породице, скромних финансијских могућности. Живео је и у Сарајеву, и у Тузли, и у Београду. Пропутовао је простор бивше Југославије, а можемо и да препоставимо да је путовао и даље. Постоји његов потпис, написан латиничним писмом, који се данас сматра туристичком атракцијом у крчми Рајзингера, у градићу Поткорен, у Алпима, у Горењској, области у Словенији. Вероватно није ишао циљано баш у ту крчму, већ је свратио успут, враћајући се са неког даљег путовања.

Стенографски записи су касније фалсификовани, па нам ни они не могу послужити као сто посто поуздан извор, око њих су се отимали и слободни зидари и језуити, што је за многе теоретичаре завере, био круцијални доказ да је Принцип припадао једној од тих тајних организација, што је наравно теорија за коју нема ниједног доказа.

Принцип чита на немачком, дружи се са Ивом Андрићем, пише један новински текст о изборима, веома професионално, у коме једног политичког кандидата, режимског, назива Вуком Бранковићем. Оптуживан да је социјалиста, нихилиста, чак и секташ или безбожник, сатаниста, Гаврило је, у ствари, био по сопственим речима националиста. Југословенски националиста, али ипак националиста. На основу његових последњих дана проведених у тамници, видимо да у његовом поимању ствари, нема разлике између српског и југословенског националног идентитета. Приче о видовданској етици и епска јуначка народна поезија су формирале личност овог деветнаестогодишњака. Његов југословенизам је био широк, инклузиван, укључивао је у њега, како су тада говорили, Србе све три вероисповести у Босни. План је био да се сви Срби интегришу и на тај начин ослободе стране окупације и репресије великих сила.

Гаврилов саборац, Недељко Чабриновић, кафецијин син, чијег су оца оптуживали да сарађује са Аустријанцима и да цинкари Србе, дан пре извршеног атентата у Сарајеву, пише карту једном свом пријатељу у којој дословно стоји: „Сутра је Видовдан, сјећаш ли се Милошевог завјета“. Чак и сутрадан у истражном затвору, док га туку, Чабриновић говори пандурима да је он хтео да обнови Милошев завет. Да су он и његов отац, као и Обилић, невино оптужени и да је он учествовао у атентату да би спрао љагу са породичног имена. Из овога видимо да су се младобосанци идентификовали са српским средњовековним витезовима а аустроугарску окупациону власт, сматрали равном турским освајачима из 14. века.

У Босни је тада на снази колонијална управа. Онако како се Велика Британија понаша у Индији, тако се у Босни понашају аустроугарске окупационе власти, с тим што имају готово исто окупационих војника и администрације. Онолико колико је Британцима требало војника да држе покорним 300 милиона Индијаца, толико је било потребно Аустријанаца да држи покорним око милион и по Срба у Босни.

Идеје водиље Гаврила Принципа биле су ослобођење и уједињење. Али и решавање социјалних питања обесправљених људи у Босни. Зато је и прва ствар коју говори истражном судији управо социјални проблем обесправљеног српског сељака, који имплицира и духовну, образовну и моралну агресију вршену од стране окупатора у Босни. Јован Цвијић каже да је Аустроугарска за све време своје власти у Босни основала само четири гимназије и једну трговачку, реалну школу, како се тада називала, док је у Србији у то време било двадесет гимназија, чак и две школе за девојке.

У страним западноевропским институтима и даље говоре о цивилизацијској разлици између њих и нас, загребачки писац Јерговић говори да је пуцањ у Франца Фердинанда био пуцањ у модерно и у напредак и да је суновратио Босну, учинивши је вечном периферијом Европе.

Чињенице нам говоре другачије: само је Београд имао више школа него цела

Босна, у којој је током целокупне аустроугарске управе отворено само око 250 основних школа. Још, становништво је с намером држано у беди, образовној и материјалној, социјалној, политичкој, док је спахијски, беговски систем задржан, преко деведесет посто становништва није имало право ни на основно школско образовање. У Краљевини Србији су за то време отворене 1272 основне школе.

Бенџамин Калај је као аустроугарски министар финансија, који је био хабзбуршки управник Босне и Херцеговине, спроводио је у Босни насилну промену структуре друштва, национални инжењеринг којим су се Срби у Босни називани Босанцима и језик босанским, први пут у историји. Политику Калаја наставља хабзбуршки генерал Поћорек, који уводи војну диктатуру и декретом укида све српске институције, забрањује српски језик и укида политичко постојање Срба.

Хајде да видимо ко је био Франц Фердинанд, ко је био човек који је био символ аустроугарске колонијалистичке и омаловажавајуће политике према Србима у Босни, Срему, Бачкој... Фердинанд није имао добро, систематско образовање. Будући тек четврти у линији наслеђа престола Хабзбуршке монархије, пошто је био син млађег брата аустријског цара Јозефа I, није се сматрало важним да се Франц Фердинанд припреми за владање над једним од највећих и најмоћнијих царстви у Европи.

Фердинанд се оженио Софијом Хотек, нижом племкињом чешког порекла. Овде је важно напоменути да она није била Чехиња, већ чешког, бохемијског порекла, и Софија, као и њени родитељи, као и уосталом сав виши сталеж Хабзбуршке монархије говорили су искључиво немачки језик. Њихов брак био је само формалан. Цар није хтео да да благослов за овај брак и допустио је да ова веза буде заведена по такозваним „морганатским“ принципима, што је значило да њихова деца нису могла да буду наследници титуле, нити је Софија имала право на било коју од титула, које су традиционално носиле супруге престолонаследника или царева, нити на било какво материјално наследство у случају смрти супруга. Њихова деца носила су презиме мајке, Хотек. Пар се

венчао у Чешкој.

Тек након трагичне смрти тадашњег принца престолонаследника Рудолфа 1889. године, али и Карла Лудвига, оца Франца Фердинанда, он постаје престолонаследник.

Васпитаван од стране језуита, Франц Фердинанд је био римокатолик до сржи. Забележена је његова изјава да би читаву протестантску Пруску, требало покатоличити. Србе и православне је сматрао нижом расом од себе. Рекао је да је Србија земља дивљака, где је једина добра ствар велики број ловишта са дивљим свињама.

Надвојвода Франц Фердинанд био је неомиљен, како у бечким круговима, тако и самој Угарској, али и у окружењу немачког кајзера, који му нису праштали прозелитске ставове. Управо због овог незадовољства немачке елите надвојводом и престолонаследником, развила се теорија, за коју наравно, не постоји ни један материјални доказ, да су Немци знали за заверу младобосанаца и да су прихватили да он буде цена њиховог напада на Србију, да су одлучили да га пусте низ воду ради вишег циља, уласка у дуго жељени рат и нову поделу света. Ово становиште поткрепљују чињеницом да су младобосанци били у вези са Димитријем Драгутиновићем Аписом, који се у неким историографским круговима и данас сматра немачким шпијуном. Наиме, одмах после мајског преврата, Апис одлази у Немачку на постдипломске студије и војно усавршавање, у току балканских ратова, он је такође у Немачкој на лечењу, а пред сам Солунски процес, залагао се за потписивање сепаратног мира, односно за примирје са Немачком.

Франц Фердинад је сматрао да би гломазну Аустроугарску монархију требало реформисати, тако што би се Мађарима смањиле повластице и утицај. Мађаре је сматрао непросвећеним бунтовницима, деструктивном руљом. 1913. постаје главни инспектор свих војних снага Аустроугарске монархије.

Гаврило Принцип на политичку сцену ступа 1909. током протеста у Босни ...

(наставак у следећем броју)

Јасмина Младеновић

YUGOвање (експеримент којим се доказује да је Шумадија округла)

КУЛТУРНА ДЕШАВАЊА

Није то била обична промоција. Ништа те априлске вечери није било обично, ни публика, ни амбијент, ни сама ауторка.

У препуној малој сали Културно-туристичког центра „Стефан Немања“ у Лапову тражила се столица више. И није их било довољно за све који су желели да чују приче о „YUGOвању“, иако су их прочитали више пута.

Организатор промоције, лаповачки културни центар, догађају је приступио као никад раније. Тешко је у Лапову наћи писца који је објавио већ 11 књига и тек планира да ствара, а Данијела Вулићевић је, како би то књижевни критичари рекли, у „пуном ствараљачком заносу“.

На улазу нашминкани југо, као главни јунак Данијелиних прича, па путокази и сјајна декорација, све до одломака из књиге на зиду.

Све је било спремно да видно узбуђена ауторка публику поведе јасном путањом.

„Рођена сам у Крагујевцу пре скоро пола века на баксузан датум, али бар је била недеља. Она ми је, као последња, добра суђаја, поништила проклетство тринаестог. Наравно, перипетија је остала. Није вретено, логореја је.“

На промоцији своје збирке прича говорила је таман колико је требало. Толико да свако од присутних зажали што се бар једном није нашао у њеном југу, боје трула вишња, и постао јунак једне од 25 прича.

Свакодневно је Данијела путовала на посао најлепшим пределима Шумадије од Аранђеловца до Лапова. Возила је југа, што је за почетак авантуре било сасвим довољно. Тих 65 километара у једном правцу, пркосећи свим законима природе, у круг је спајала. Ту се и смејала и плакала, била и поносна, и понизна.

„Дакле, време проведено у превозу, изгубљено за рад и одмор, трошим

искључиво на себе. Два и по сата дневно. Ко још може себи да приушти такав луксуз?! Средим мисли или их потпуно растумбам. Договорим се са собом. Или се најстрашније посваћам. Смишљам пројекте, програме, песме. Живим. Додуше, понекад то не прође онако како сам планирала. Да је тако, не би било ових прича.“

О „YUGOвању“ је на промоцији говорио Стеван Стефановић, свештеник и писац. Са Данијелом Вулићевић радо сарађује и радо о њеној књизи беседи. Само што Стеван за „YUGOвање“ тврди да је роман. И то авантуристички. Тврђу брани чињеницом да је свака возња југа једна авантура, а да роман од приповетке или приче одваја психологије ликова.

Податак да је „YUGOвање“ откупило Министарство културе и информисања Републике Србије, па се може наћи у свим библиотекама широм земље, Стеван износи као доказ о вредности овог дела.

Модератор вечери, Милица Станковић упознала је присутне са биографијом ауторке. Данијела Вулићевић по образовању је дипломирани дефектолог – логопед, а по занимању библиотекар. Директор је лаповачке библиотеке „Слово“ од 1995. године, а за свој рад више пута је награђивана. Пише песме, кратку прозу и романи за децу. Уредник је издања лаповачке библиотеке. Један је од оснивача Књижевног клуба „Милорад Бранковић“ и члан Удружења књижевника Србије од 2011. У возњи, као и у животу, заборавља на ретровизор.

У ишчекивању Данијелине нове књиге „Могла сам да будем панда“, читајте „YUGOвање“ и уживајте у свакој возњи.

#namignikulturi

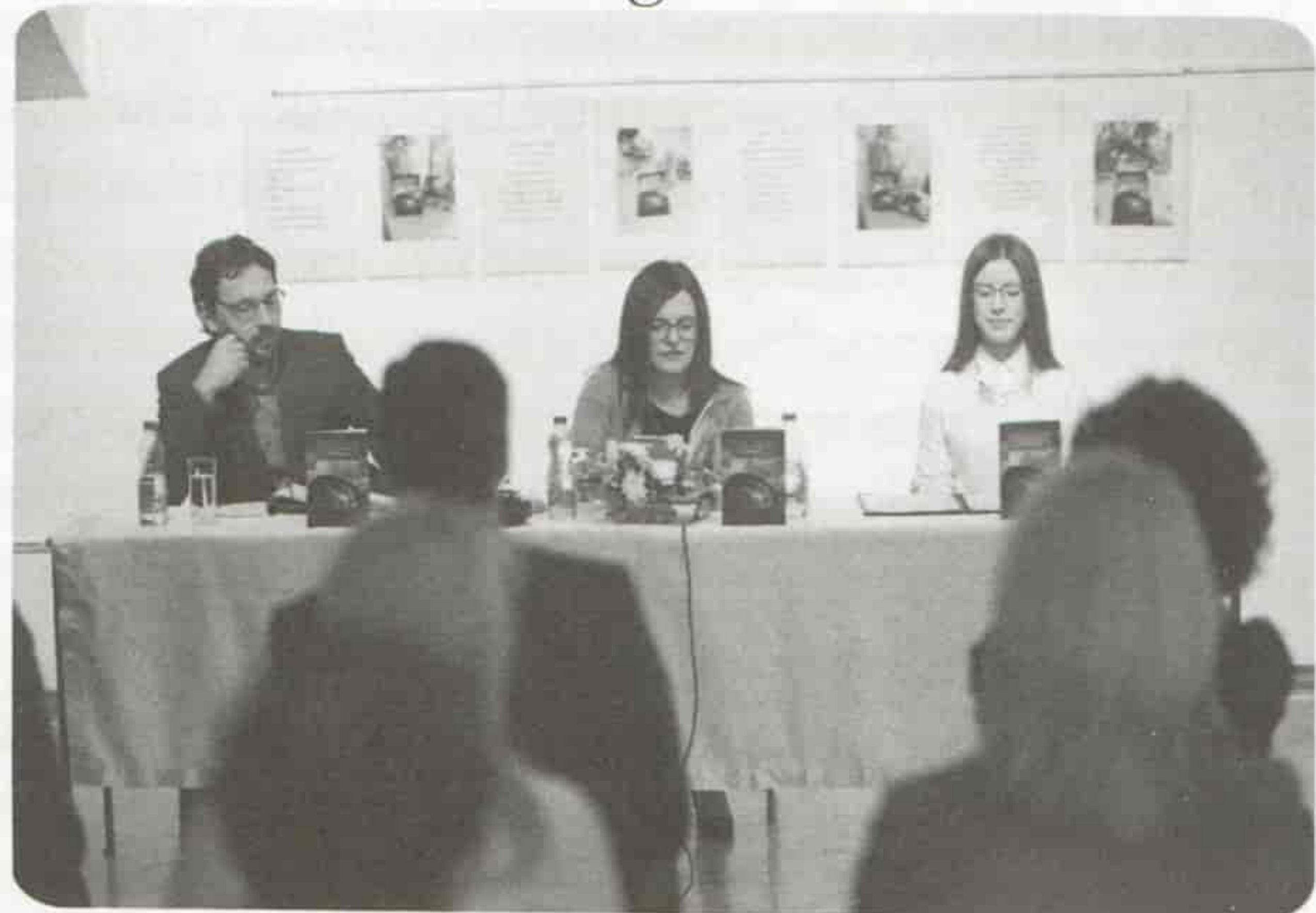

Фото: Урош Томић

НАМИГНИ КУЛТУРИ

Културно-туристички центар „Стефан Немања“ - Лапово отворио је пролећну и летњу сезону 2022. слоганом „НАМИГНИ КУЛТУРИ“.

Како се у размени порука често користи емотикон који намигује, секције КТЦ-а дошли су на идеју да покрет намигивања, као облик сигурне комуникације, повежу са љубитељима културе, позоришних представа и филмова.

Намигнути неке значе и подржати га, нашалити се, забавити, али представља и знак да је нешто решено.

„Породице су компас који нас води. Они су инспирација за достизање великих висина и наша удобност кад повремено посустанемо“, рекао је в.д. директора КТЦ-а, истичући да су све секције, запослени у установи и њихови пријатељи једна породица и синоним заједничког рада и резултата.

26. марта 2022. године Лапово је било место сусрета културе и традиције.

КУД „Лапово - Марковац - Жировница“ је одржао први концерт, као круну дугогодишњег рада у години јубилеја. После двогодишње паузе, бину биоскопске сале испунили су младост, чаролија чланова, ведрина, пријатељство и неизмерна љубав према традицији. Публици, другарима, родитељима и најмлађима, чланови КУД-а пружили су вече за уживање. Игре су се низале, а аплаузи поздрављали. За 30 година постојања остварили су запажене резултате, награде и признања као најбољи амбасадори културног наслеђа. КУД успешно окупља младе, развијајући склоности према игри, песми, музици, глуми, афирмацији културних вредности и унапређењу фолклорне баштине.

Међу осам пројекција дечјих филмова и филмова за одрасле, 5. априла 2022. године премијерно је приказан амате-

рски филм „Тестамент“, редитеља Горана Бошковића у продукцији „Alfa production“ из Лапова. Дирљива прича о одрастању и изазовима које живот поставља и прилика за сагледавање животних лекција које су савезник, разлог раста и једносмерна карта за успех и мир.

Смех и радост живљења је оно што нам је данас најпотребније, па су исти 8. априла 2022. године у урнебесној комедији „Позови ме ради прељубе“ подарили талентовани глумци и пријатељи из позоришта „Драгољуб Милосављевић Гула“ КПЦ-а Петровац на Млави. Ово драмско дело писаца Реја Кунија, познатог као „краљ фарсе“ и Џона Чепмена, режирао је Бранислав Недић, драматург и дугогодишњи управник крушевачког позоришта.

20. априла 2022. године приказана је представа „Ухваћен у мрежу“ у извођењу глумца ГП „Театар 91“ из Алексинца. Одличну глуму на сцени, а посебно лика Стенлија, који је био у великим мукама, због двоструког живота најбољег пријатеља, публика је награђивала аплаузом.

Током априла и маја КТЦ је подржао и посетио међуопштинске установе и догађаје, учествовао на „Васкршњем базару“, а у сарадњи са Општинском библиотеком „Слово“ придружио се хуманитарној акцији посвећеној Вукану из Враћа.

Први у низу изазова „НАМИГНИ КУЛТУРИ“ је отварање нове стране лексикона. Овај изазов је најлепши начин дружења са пријатељима на социјалним мрежама и још узбудљивији начин упознавања са њиховим омиљеним филмовима, представама, серијама, песмама и све што је карактеристично за лексикон. То ће бити лексикон установе преточен у изложбу. Након тога, сваке седмице пратиоци страница КТЦ-а имаће по један задатак, а сви они водиће до финалног изазова.

Дан за инспирацију, опуштање, покретање лепих успомене и расположења био је 13. мај 2022. године.

Чланице секције „Моравске шаренице“ су прве отвориле акцију „Цве-

тађе среће" показавши да је цвеће, попут људи, великодушно за добро и да пружајући нежност људима, цвета и греје срца.

Чланица и председница секције Зорица Петковић освојила је 3. место у избору за најлепши мафин на такмичењу које је организовало удружење „Веште руке" из Панчева.

20. маја 2022. године КТЦ је поклонио представу "It's my life" малим и великим матурантима ОШ „Светозар Марковић" у Лапову. Другари и будући глумци позоришта "Театрина Театрића" у оквиру ЦК „Масука" из Велике Планае, дочарали су животе ученика и њихових изазова у одрастању.

Забележени су леви тренуци пре почетка представе. Симболично, локомотива се из Лапова захуктала ка новим позорницама и сценама.

Упоредо са шетњом и причом о Лапову, посетили су Општинску библиотеку „Слово". Директорка библиотеке Данијела Вулићевић их је упознала са активностима које су усмерене ка младима, и у име установе поклонила актуелна издања за децу и младе. Путовање се завршило причом на слово „П" Јовице Николића.

Иза 30 година богатог рада ОМШ „Божидар Трудић", одељења у Лапову, стоје генерације ученика којима су професори и наставници подарили знање и уткали своју љубав према музици и уметности, учећи их правим вредностима, али их и спремно водили кроз животне изазове са жељом да израсту у добре људе, да откривају и развијају своје таленте и да никада не одустају. Прослава јубилеја обележена је 19. маја 2022. године.

Мај се завршио представом „Бајка о позоришту" Позоришта „Рапа Плаовић" из Уба. У питању је ансамбл изражених талената и невероватне енергије. Захваљујући доброј игри глумца у представи, публика је у 90 минута на тренутак изашла из свакодневнице, а биоскопском салом се орио здрав хумор, смех и аплауз.

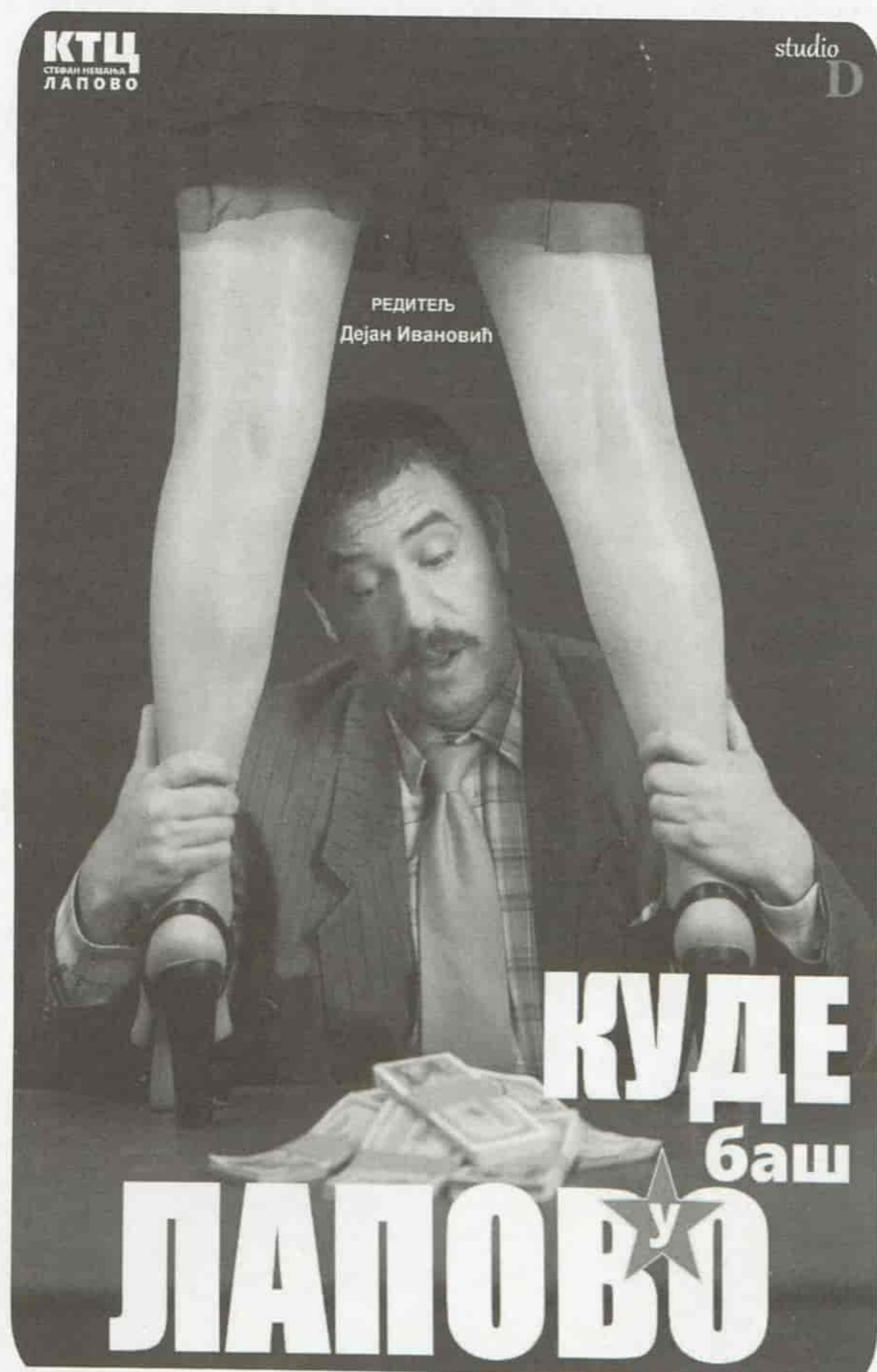
Позорницу су обогатили музичари изведбама на гитарама, што је

необично држало пажњу посетиоца.

ВД директор КТЦ-а је поносан због успостављене сарадње и познанства, и што је са својим тимом оправдао поверење доброг домаћина.

Поносно истиче рад Позоришно-филмског атељеа „Студио Д" на снимању новог, петог по реду, аматерског филма „Куде баш у Лапово?!" редитеља Дејана Ивановића. Радња филма вратиће гледаоце у 1983. годину, приказујући шаљиву причу о ГИК-у „25. мај" у Титово време. Прва клапа пала је 30. априла 2022. године. Током маја кадрови филма снимани су на више локација. Мала сала КТЦ-а била је претворена у сценографију сачињену од канцеларије и ресторана, а некадашњи објекат ГИК-а у портирницу и хол фирме. Редитељ је пазио на сваки детаљ од Штафете младости, Титивог споменика, пионира, до аутентичних костима. Уз звуке трубачког оркестра пала је задња клапа и најављена премијера за 5. август 2022. године у 20 часова.

А до тада... #namignikulturi

Милица Станковић

НОВЕ ПРОСТОРИЈЕ ЗА „ЗОРУ“

Удружење за помоћ особама са инвалидитетом „Зора“ из Лапова, које броји око 20 чланова, препознатљиво је по начину на који брине о једној од најосетљивијих категорија становништва. Редовно одржаване радионице, хуманитарне акције и други видови дружења и рада у оквиру овог удружења имали су велики утицај на унапређење квалитета живота његових чланова.

До вишемесечног прекида редовног рада Удружења дошло је услед губитка простора у ком су се окупљали, а што је у недостатку других видова садржаја адекватних за његове чланове, на њих неповољно и

Милица Станковић

ПОДНО ГРЕЈАЊЕ У ХРАМУ СВЕТЕ ПАРАСКЕВЕ

Храм Свете Параскеве у Лапову је 2019. године обележио један век свог постојања. Изграђен је на темељима некадашње цркве брвнаре, на иницијативу, тада митрополита, а по уједињењу Срба, Хрвата и Словенаца, и првог српског патријарха Димитрија.

По благослову Његовог Преосвештенства, Епископа шумадијског, г. Јована, а уз помоћ јединице локалне самоуправе, у мају месецу, у Храму је отпочела израда подног грејања, на велико задовољство свештенства, али и верног народа Лапова. Сви богослужбени предмети пренети су у нову салу, где се служи и Света Литургија.

утицало.

У мају ове године, општина Лапово је кроз Јавни конкурс за финансирање и суфинансирање програма Удружења, определила буџетска средства помоћу којих ће удружење „Зора“ моћи да закупи нов простор потребан за свој даљи рад. Такође, Удружењу је дониран и материјал потребан за одржавање редовних радионица, како би у новом простору несметано могли да наставе са већ устаљеним активностима.

Фото: Урош Томић

Наиме, Општина Лапово је на основу расписаног Јавног конкурса издвојила буџетска средства потребна за израду подног грејања, што је, у зимским месецима, био дугогодишњи проблем у храму. Опређеним средствима купљен је материјал потребан за почетак радова, као и цемент за изградњу палионице за свеће, чија изградња је планирана на југозападној страни храма.

Фото: Зоран Станојевић

ПАЖЉИВКОВА СМОТРА

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Агенција за безбедност саобраћаја је 2011. године осмислила пројекат под називом „Пажљивкова смотра“, са циљем да децу предшколског узраста као и ђаке првог и другог разреда основних школа, на забаван, али и едукативан начин, упозна са основним правилима понашања у саобраћају, како би ризик од потенцијалних повреда био смањен. Подаци којима Агенција располаже показују да „Пажљивкова смотра“ даје очекиване резултате. Методологија овог концепта саобраћајног образовања најмлађих заснива се на четири нивоа: први ниво је смотра на нивоу предшколске установе и основне школе, други ниво је смотра на нивоу локалне самоуправе, трећи ниво је смотра на нивоу школске управе или региона и четврти ниво је смотра на републичком нивоу.

Седмог априла 2022. године у Врњачкој бањи, одржано је једно од седам регионалних такмичења. На овом такмичењу учествовали су и представници општине Лапово, екипа првог разреда коју су чинили: Милош Курмић, Миленко Симановић, Милица Шишковић и Сара Максимовски и екипа другог разреда у следећем саставу: Матеја Максимовић, Анастасија Митровић, Ања Симановић и Матеја Поповић. Малишани су, опремљени мајицама и ранчевима са логотипом такмичења и грбом Општине, кренули пут Врњачке бање, у пратњи својих родитеља, учитеља и секретара Савета за координацију послова безбедности саобраћаја на путевима општине Лапова, Марка Рајића. На пут их је испратио председник Општине и председник Савета, Бобан Миличић. Пуне ентузијазма и такмичарски настројене, малишане није обесхрабрила чињеница да на нивоу општине Лапово претходно није одржано општинско такмичење које би им несумњиво пружио више знања и искуства у датој области. Вредно су радили и припре-

мали се, те резултати, али ни подршка организатора такмичења нису изостали.

Екипа првог разреда заузела је треће место у конкуренцији вршњака из Новог Пазара, Варварина и Врњачке бање, док се екипа другог разреда пласирала на републичко такмичење, као завршну смотру, на којој ће учешће узети укупно осам од четрдесет и пет екипа које су учествовале на регионалној смотри.

Малишани су се, узевши своје награде, кући вратили тек касно у ноћ, не скидајући осмехе на лица и жељно ишчекујући следећи ниво такмичења, које ће бити одржано у јуну.

Након одржаног регионалног такмичења за децу основношколског узраста, 18. априла 2022. године, у оквиру ПУ „Наша младост“, предшколци су имали прилике да покажу своје познавање саобраћајних прописа. Бобан Миличић, председник Општине и председник Савета за координацију послова безбедности саобраћаја на путевима општине Лапова, свим учесницима смотре је, као награду за успешно остварене резултате теста знања, поделио мајице са логотипом општинског Савета и „Пажљивкове смотре“, док је четворо учесника са највећим бројем поена као награду добило и ранац са логом општине Лапово. Поред такмичења, предшколци су, кроз предавање господина Марка Маслаћа, на занимљив и едукативан начин, путем цртаних филмова и бојанки, научили нешто више о одговорном понашању пешака у саобраћају.

Фото: Архива Општине Лапово

Милица Станковић

РЕКОНСТРУКЦИЈА ТРГА ЂЕНЕРАЛА ДРАЖЕ МИХАИЛОВИЋА

Програм за локални развој, EU PRO Plus, Европска унија спроводи у сарадњи са Министарством за европске интеграције, а у циљу унапређења развоја локалне инфраструктуре у читавој земљи.

Општина Лапово је децембра прошле године аплицирала на Јавни позив европског програма. Идеја на којој је почивао предложени пројекат била је комплетна реконструкција Трга ђенерала Драже Михаиловића у Лапову, у циљу добијања трајног локацијског решења за одвијање манифестација културно-уметничког карактера што ће допринети унапређењу туристичке понуде, као и јавног паркинг простора иза постојеће зграде тржног центра. Крајем априла ове године, комисија за доделу средстава у оквиру овог програма, дала је позитивну оцену на предложени пројекат. Његова укупна вредност је 156956 евра, од чега програм обез-

Милица Станковић

ЦЕНТАР ЗА ПОВРАТАК ПРИРОДИ „ReWild“

ТУРИЗАМ Центар за повратак природи почео је са радом 2017. године, на иницијативу оснивача Удружења „Старо брдо“. Идеја о оснивању овог Центра настала је као последица савременог начина живота, који је у неком тренутку човека потпуно одвојио од природе.

Постизање складног односа са природом, које је неопходан сваком од нас, али и стицање способности и вештина потребних за самосталан боравак у природи, овај Центар омогућава кроз разноврсне програме едукативног, спортског, али и забавног карактера, у складу са узрастом и психофизичком спремом полазника.

Наведене активности Центра, тео-

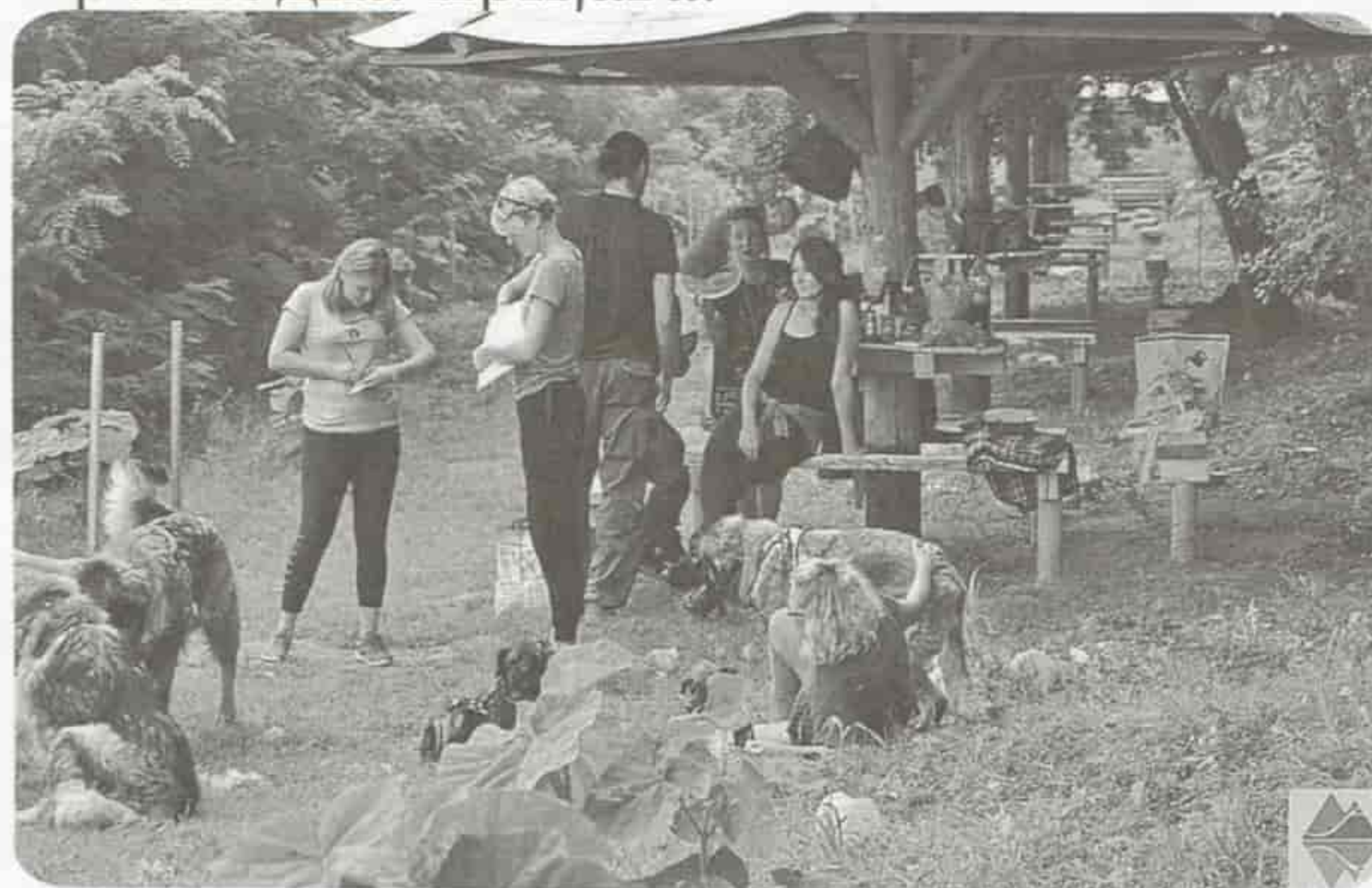
бећује 133412 евра, а учешће Општине износи 23543 евра. Реконструкција ће обухватити површину од 3395 м², од чега ће 25% чинити зелене површине.

Пројекат реконструкције трга састојаће се из две фазе, сходно свом крајњем циљу. Инфраструктурни део обухватиће уређење јавног паркинг простора и осветљења читавог трга, као и постављање „паметних“ клупа са соларним пуњењем, а у оквиру другог дела биће постављено 5 дрвених штандова и пратеће опреме у виду озвучења и микрофона, који ће омогућити одвијање самих манифестација.

Партнери општине Лапово на овом пројекту су Културно-туристички центар „Стефан Немања“ са секцијом „Моравске шаренице“, коју чини 17 талентованих жена, златних руку. Секција негује традиционалне занате. Управо ће премијерна манифестација на овом тргу, у лето 2023. године носити назив „Дани Моравске шаренице“. Посетиоци ће имати прилику да се, између осталог, упознају са радом и правим уметничким делима чланица секције. Други партнер Општине на овом пројекту је Регионална агенција за економски развој Шумадије и Поморавља, која ће на обновљеном тргу одржати две едукације на тему женског предузетништва.

ријске и практичне природе, спроводе се на 4 језера и у шуми на подручју Лапова, али и на планини Бешњаја, у шуми са сопственим извором и потоком, на подручју Крагујевца.

Након дуже паузе, узроковане пандемијом COVID 19 вируса, Центар је 14. маја 2022. године настао са радом. Активности које организује Центар ће се одвијати викендом, по потреби и преко недеље, а за учешће на истим је потребна претходна пријава.

Милица Станковић

КРОЗ СРБИЈУ

СПОРТ

Тринаестог маја одржан је 32. крос „Кроз Србију“, чији је генерални покровитељ Министарство просвете, науке и технолошког развоја. Учесници кроса су била деца предшколског и школског узраста у свим градовима, општинама и селима у Србији.

Фото: Урош Томић

Милица Станковић

ДЕЧЈА ОЛИМПИЈАДА

Другог јуна 2022. године на стадиону ЖФК „Локомотива“ у Лапову, одржана је Дечја олимпијада, предвиђена годишњим програмом Спортског савеза општине Лапово.

На првој Дечјој олимпијади учествовали су малишани из ПУ „Наша младост“ у Лапову. Олимпијада је обухватила такмичење у: кошарци, рукомету, фудбалу, тенису и другим дисциплинама које за циљ имају проверу, али подстицање развоја моторичких способности деце.

У циљу подизања свести деце о значају физичке активности за правилан развој, Спортски савез настојаће да Дечју олимпијаду уврсти у

Милица Станковић

ШКОЛА СПОРТА ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ

На иницијативу Спортског савеза општине Лапово и ЖФК „Локомотива“, а у сарадњи са Фудбалским

Бранко Ружић, министар просвете, науке и технолошког развоја је, традиционално, гостујући на Радио-телевизији Србије, тачно у 10 сати дао знак за почетак кроса.

Предшколска и школске установе општине Лапово су се придружиле најмасовнијој спортској манифестацији ове врсте, те су деца имала прилике да учествују у такмичењу на стадиону ЖФК „Локомотива“ и тиме допринесу промоцији здравог живота у свом месту, а најуспешнијим учесницима додељене су захвалнице.

редовне активности које се током године спроводе, као и да већ наредне године у Олимпијади учешће узму и деца основношколског узраста.

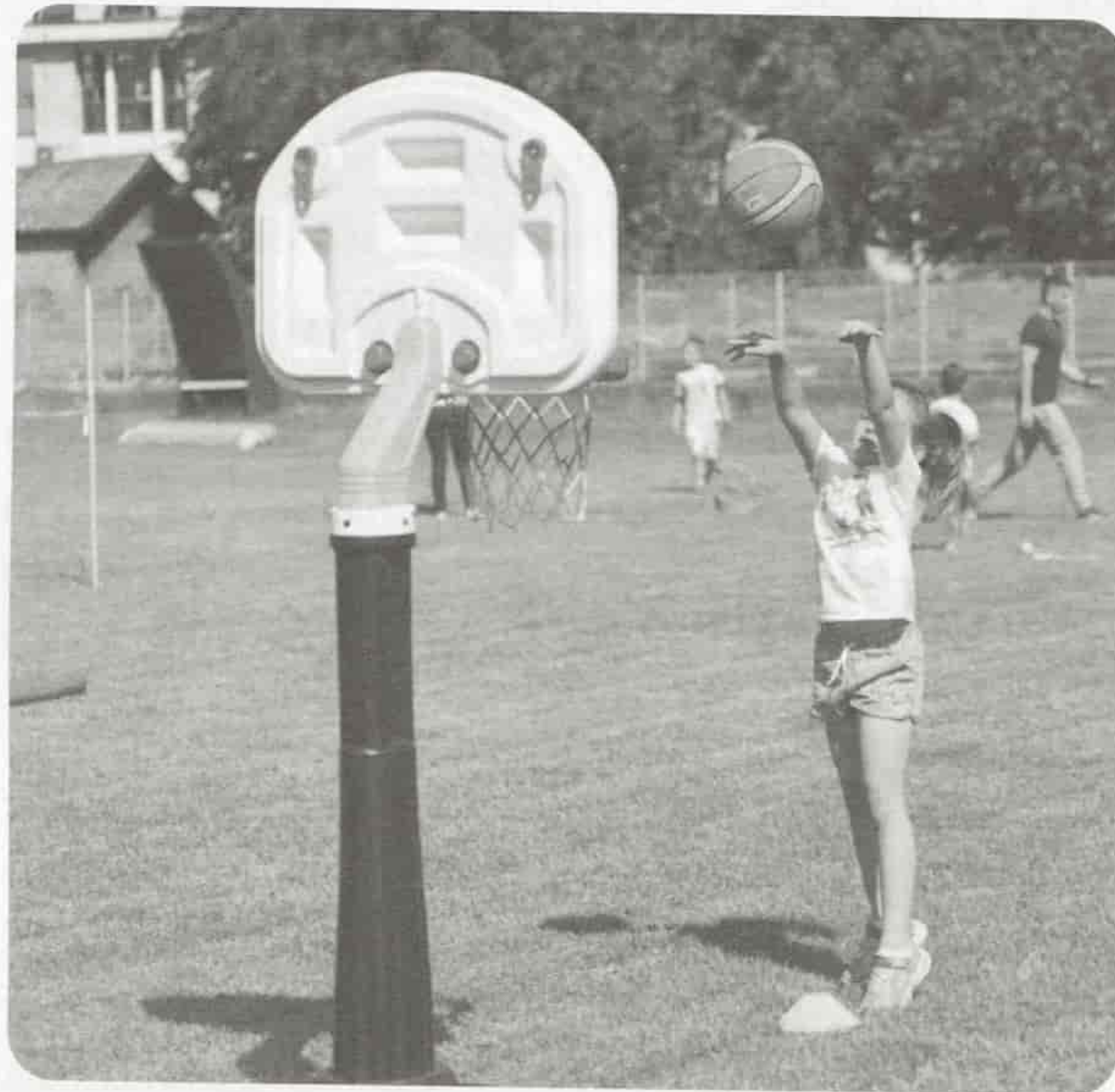
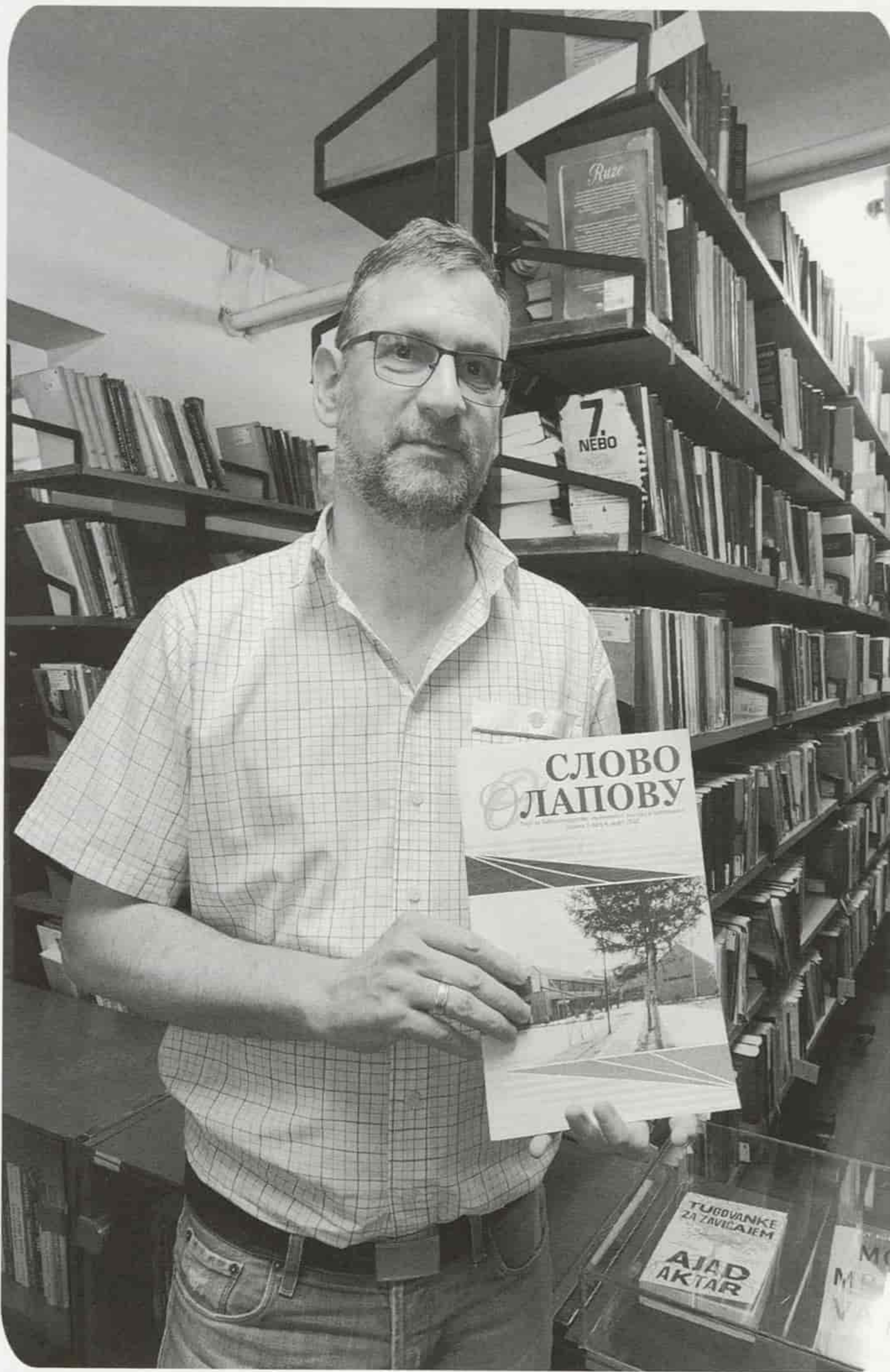

Фото: Урош Томић

савезом Србије и Институтом за женски спорт, 1. маја са радом је почела Школа фудбала за девојчице основношколског узраста. Тренинзи се не наплаћују, а одвијају се двапут недељно. У оквиру поменуте сарадње, планирано је да у септембру ове године са радом почне и Школа рукомета за девојчице поменутог узраста, чије ће похађање такође бити бесплатно.

СЛОВО О „СЛОВУ”

Лист за библиотекарство, књижевност, културу и завичајност „Слово” истоимене библиотеке из Лапова потврђује крилатицу „ради локално, делуј глобално (регионално)”. Својим ентузијазмом редакција листа под диригентском палицом колегинице Данијеле Вулићевић успешно спаја садашњи тренутак са завичајним вредностима средине у којој живи и ствара. Са врло мало финансијских средстава постиже да лист стигне до широке читалачке публике. Теме које се обрађују се пажљиво бирају и држе пажњу читалачке публике, формирајући трајан запис деловања и рада једне генерације културних посленика и посвећеника писане речи.

МА Синиша Голубовић,
виши дипл. библиотекар/
уредник културних програма
Библиотеке „Вук Караџић”
Алексинач

Слово о Лапову: лист за библиотекарство, књижевност, културу и завичајност,
година II, број 7, јун 2022.

ISSN 2738-1056

UDC 02+82

Издаје 4 пута годишње;

Издавач: Општинска библиотека „Слово“, Његошева ба, Лапово;

За издавача: Данијела Вулићевић;

Телефон: 034 6852198;

E-mail: biblioteka-slovo@hotmail.com;

Уредник: Данијела Вулићевић;

Редакција: Стеван Стефановић, Јовица Николић, Милица Станковић, Горан Живковић, Александар Ђорђевић, Владимир Којанић, Зоран Станојевић, Ивана Андрејевић, Дејан Петровић, Слаћан Станисављевић, Надица Милетић и Зоран Солунац;

Коректура: Данијела Вулићевић и Сања Станисављевић;

Дизајн корице: Ивана Андрејевић;

Фотографија на корици: Зоран Станојевић;

Техничка припрема: Зорица Мујковић;

Штампа: Колор Прес, Лапово;

Тираж: 200 примерака

Мрмором занавек плови
Обале предано милује
Рукавцем плутају снови
А она тихо тугује
Вирове своје дозива
Спрудове тражи силином
Корача и када не плива
Ехо је мори дубином

Танану душу издиже
Авети самоће да надгласа
Јекне док наносе подиже
Носи их, гони, таласа
Ено је, воду на шљунак ниже.

Данијела Вулићевић

ОПШТИНСКА
БИБЛИОТЕКА
-СЛОВО-